У пошані до піонерів – лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda" 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVIII. Ч. 71. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 15-го КВІТНЯ 1971 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, APRIL 15, 1971 No. 71. VOL. LXXVIII.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Середа, 14 квітня, 1971

В АМЕРИЦІ

ПІД КІНЕЦЬ ЦЬОГО МІСЯЦЯ ВІДБУДУТЬСЯ два панелі, в Сенаті і в Палаті Репрезентантів, на тему моральної відповідальности ЗСА у в'єтнамській війні і цілому просторі Індокитаю. У Сенатській підкомісії в справах біженців, якою керує сенатор Едвард Кеннеді, будуть запитувати деяких членів уряду, що вони думають про втікачів та цивільні жертви в Індокитаї, викликані військовими операціями ЗСА та Південного В'єтнаму. В Підкомісії Палати Репрезентантів будуть розглядати проблему урядової пацифікації у Південному В'єтнамі, що її підтримують ЗСА.

РОБІТНИКИ І СЛУЖБОВЦІ В ЧІЛЕ, вважаючи, що уряд на чолі з президентом - марксистом д-ром Алленде є „за робочу клясу", почали масово спізнюватись, або і взагалі не приходити на працю. На летовищі в Сантіяґо не можна дістати теплої кави вранці, бо робітники не приходять вчасно на службу. Масові запізнення є на фабриках і заводах. Д-р Алленде сказав, що буде боротися проти прогулів і запізнень, які подекуди охопили майже половину працівників.

ФУНДАЦІЯ ДЖАНА СІМОНА ҐУҐЕНҐАЙМА призначила 3.7 мільйона долярів на стипендії й нагороди для 354 науковців і мистців. Цього року Фундація призначила на понад один мільйон долярів нагород більше, діставши велику спадщину від померлої Ольги Гірш Ґуґенгайм, вдови по Джанові Сімонові Ґуґенгаймові. Всі нагороди призначені в загальному так, щоб відзначені науковці й мистці могли спокійно і в забезпеченні працювати щонайменше один рік. Між молоддю відзначено поета Тома Кларка, романіста Віктора Колпакова, драматурга Сема Шепарда та ін.

У 22 АМЕРИКАНСЬКИХ МІСТАХ з населенням в понад 100 000 осіб трохи зменшилась кількість кримінальних злочинів, але в 132 інших містах — зросла ще більше. Там, де злочинів стало менше, була здебільша кількість поліції, а міські управи провадили спеціяльні програми серед населення.

ШЕФ ПОЛІЦІЇ МІСТА НЮАРКУ, Н. Дж., Джан Рідден заявив, що „в місті вже є наладовані пістолі" і що там може знову повторитись те нещастя, яке пережив Нюарк у 1967 році, коли відбулись великі заворушення і коли загинули 23 особи. Шеф поліції перестерігає міську управу і всіх громадян, щоб вони докладали всіх зусиль і не допустили до нової трагедії. Ліві кола з-поміж войовничих груп негрів домагаються, щоб Джан Рідден уступив. У Нюарку вже одинадцятий тиждень триває страйк учителів, між білим і чорним населенням зростають непорозуміння.

ПОДОРОЖІ ЛІТАКАМИ В ЗСА ПОДОРОЖЧАЮТЬ у травні на 6 відс., а потім ще на три відсотки. Рада Цивільної Аеронавтики повідомила, що летунські цивільні компанії зможуть аж до 9 відс. підвищити оплати за транспортування пасажирів, щоб таким шляхом збалансувати свій захитаний бюджет. Деякі летунські лінії домагалися підвищення оплат за перелети пасажирів від 12 до 24%. Найбільші авіяційні компанії мали минулого року щонайменше 100 мільйонів долярів недобору.

У СВІТІ

ФРАНЦІЯ МАЄ ВАЖКИЙ КОНФЛІКТ З АЛЬЖИРОМ, який, виборовши собі від Франції державну самостійність у 1962 році, зберігав із Францією особливо тісні культурні й господарські взаємини. Рішення Альжиру привластити собі 51 відс. уділів в альжирсько - французькій компанії, що експлуатує і експортує альжирську нафту, обурило французів. Переговори в цій справі покищо скінчилися невдачею. Альжирський президент вислав двох членів свого уряду до марокканського короля і туніського президента — шукати в них підтримки в тому спорі з Францією.

ЕТІОПСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА ОТРИМАЛА нового патріярха в особі архиєпископа Теофільоса. Етіопський монарх Гайле Селассі затвердив цей вибір. Патріярх Абуна Базільос помер 12 жовтня мин. року. Етіопська Православна Церква рахує свою історію від 4-го сторіччя після нар. Христа і нараховує 12 мільйонів вірних.

В ЯПОНІЇ ВІДБУЛИСЯ в минулий понеділок вибори 18-ох губернаторів на всіх 46 префектур, себто губерній, при чому 16 обрано або виключно з листи керівної консервативної Ліберально - демократичної партії, або з коаліційної листи Ліберально - демократичної і Соціялістичної партій. Але в Токіо і Йокогамі програли кандидати, підтримувані урядом прем'єра Ейсаку Сато, а перемогли кандидати соціялістично - комуністичного бльоку.

ІНДІЯ НАРАХОВУЄ — за недавнім переписом — 547 мільйонів населення. Коли б уряд не підтримував був енергійно акції за контролю народин, то було б ще на 14 мільйонів душ більше. На кожних 10 мешканців — тільки три вміють читати й писати, а семеро все ще є неграмотними.

ВІЛЬНИЙ КИТАЙ СТРИВОЖЕНИЙ щораз новими познаками наближення між ЗСА і комуністичним Китаєм, однак водночас переконаний, що президент Ніксон не піде на гачок дипломатичної і пропаґандивної гри Пейпінгу та в основному залишиться вірним союзові з Вільним Китаєм з осідком на Тайвані (Формозі). Президент Ніксон прийняв в минулий понеділок амбасадора Вільного Китаю Чов Шу-кая, який зараз потім відлетів до Тайпей на становище міністра закордонних справ.

КОМУНІСТИЧНА ПІВНІЧНА КОРЕЯ ЗАПРОПОНУВАЛА, щоби представники політичних партій і громадських організацій з обох частин поділеної Кореї зійшлись для дискусії над можливостями поправи взаємин між тими поділеними частинами та їх з'єднання. Але Північна Корея далі стоїть на принциповому становищі, що вона „не визнає" теперішнього південно - корейського режиму та вимагає скасування договору між Південною Кореєю і Японією і відкликання з Південної Кореї всіх американських вояків. Тому ця остання комуністична пропозиція для вільних корейців не сприйнятлива.

ЕВРОПЕЙСЬКІ ЦИГАНИ ВИМАГАЮТЬ міжнародного визнання їх, як окремої національної особовости та охорони проти спеціяльних законів, існуючих в різних країнах, що забороняють їхнє кочівниче життя, та проти політики денаціоналізації і асиміляції, існуючої в більшості країн світу. Цигани твердять, що вони нараховують ще три мільйони осіб, вірних їхнім традиціям. На їхній конґрес у Лондоні прибули делегати з 15-ох різних країн. Під час того конґресу відбулося також вінчання двох молодих циганів з усім традиційним церемоніялом.

МОЛОДЕЧІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАПОВІДАЮТЬ НА 1-го ТРАВНЯ ВЕЛИКУ МАНІФЕСТАЦІЮ В НЮ ЙОРКУ В ОБОРОНІ МОРОЗА

Молодечі і студентські організації: Пласт, Спілка Української Молоді Америки, Об'єднання Демократичної Української Молоді, Союз Українських Студентських Товариств Америки, „Зарево" і Товариство Української Студіюючої Молоді ім. Міхновського, які спільно творять Конференцію Центральних Молодечих і Студентських Організацій при УККА, заповідають на 1-го травня ц.р. велику демонстрацію перед будинком Об'єднаних Націй та Совєтської Місії в Ню Йорку в обороні Валентина Мороза та всіх українських політичних в'язнів у Совєтському Союзі. Збірка для демонстрації почнеться тієї суботи, 1-го травня, о годині 1-ій по полудні при Першій евеню і 47-ій вулиці. О годині 3-ій по полудні зібрані демонстранти вирушать походом перед будинок Совєтської Місії при 67-ій вулиці і Лексінгтон евеню. Підготовляється багато транспарентів та відповідну літературу для інформації про причини і цілі демонстрації. Згадані молодечі і студентські організації закликають всі місцеві і довколишні свої станиці, осередки і відділи, як і все громадянство до якнайбільш масової участи в цій великій демонстрації. Про підготову та пляни і вигляди демонстрації інформували представники Конференції Центральних Молодечих і Студентських Організацій при УККА редакцію „Свободи" під час своїх відвідин в редакції минулої п'ятниці, 9-го квітня, що й видно на фотознімці.

Представники Конференції Центральних Молодечих і Студентських Організацій при УККА під час своїх відвідин в редакції „Свободи", в якій в тому часі перебував і заступник головного предсідника УНС на Канаду сенатор Павло Юзик, приїхавши до Джерзі Сиі на спільні наради Екзекутиви і Контрольної Комісії УНСоюзу. На фото (зліва): Анна Процик, Андрій Ластовецький, ред. Зенон Снилик, мґр. Євген Гановський, Квітка Семанишин та сенатор Павло Юзик.

З'єднання летунства і воєнної фльоти ЗСА залишаться в Південно-Східній Азії і після виведення звідти наземних військ

Вашингтон. — Секретар оборони ЗСА Мелвін Р. Лерд заявив під час пресової конференції, яка відбулася тут у вівторок 13 квітня ц. р., що ЗСА вдержуватимуть у Південно - Східній Азії з'єднання свого летунства і морської фльоти також і після того, як звідти будуть виведені усі американські наземні війська. Присутність цих з'єднань буде конечною для успішного продовжування політики „реального стримування" в цій частині світу в сімдесятих роках цього сторіччя, значить у найближчій декаді. Згідно із заявою Лерда, американська участь у Південно - Східній Азії буде обмежуватися до мілітарної підтримки і виключатиме масову інтервенцію наземних військ. Вже в найближчому часі, правдоподібно влітку цього року, бойову відповідальність у Південному В'єтнамі переймуть збройні сили Сайґону. Для охорони американських допоміжних з'єднань зокрема ж летунських, залишатися там будуть американські спеціяльні невеликі військові з'єднання. У відповідь на дальші питання щодо присутности американських військ у В'єтнамі, Лерд заявив, що цю справу з'ясував вичерпно през. Ніксон у своїй промові мин. тижня і що він підтримує становище Президента.

Адміністрація през. Ніксона проти підвишки платень у сталевій індустрії

Вашингтон. — Уряд през. Нікона звернувся до керівництв корпорацій і підприємств сталеварної індустрії та проводів робітничих спілок з попередженням, що надмірна підвишка заробітних платень, така, як її добилися востаннє робітники фабрик консервних банок (пушок), збільшить тільки трудноші сталеварної індустрії і причиниться до дальшого збільшення безробіття. Виступила з таким попередженням Рада Економічних Дорадників Президента з метою запобігти дальшому поширенню інфляції. Протеж, проводи робітничих спілок поставилися до заклику Адміністрації през. Ніксона неґативно. Президент Спілки Об'єднаних Сталеварних Робітників Америки І. В. Абел заявив, що його спілка не зризиґнує із своїх вимог, запляновованих для поставлення у переговорах у справі нового контракту, які почнуться вже найближчим часом. В господарських колах вважають, що названа спілка буде добиватися тієї ж підвишки заробітних платень, як її одержали робітники фабрик консервних банок. В Рапорті Ради Економічних Дорадників Президента стверджується в дальшому, що підвишка цін у сталеварній індустрії, як також в інших галузях індустрії, таких, як нафтова, була останнім часом досить поміркованою.

ПОЛАГОДЖЕННЯ ПРЕТЕНСІЙ ТУБІЛЬЦІВ АЛЯСКИ

Під час зустрічі в Білому Домі през. Ніксон заявив, що Уряд ЗСА готовий задоволити претенсії тубільців Аляски — індіян, ескімосів і алеутів сорок мільйонами акрів землі та одним більйоном долярів. Під час зустрічі разом з Президентом виступали президент Федерації Тубільців Аляски Доналд В. Райт (зліва) та секретар внутрішніх справ Роджерс Ц. Б. Мортон (з правого боку).

Єгипет, Лібія, Судан і Сирія узгіднюють становище супроти Ізраїлю

Каїро. — Єгипетський президент Анвар Садат конферував в минулий вівторок двічі з президентами Лібії, Судану і Сирії, які прибули до єгипетської столиці на чолі своїх делеґацій, щоб створити одностайний політичний і воєнний фронт супроти Ізраїлю. Анвар Садат, приготовляючи Єгипет до нової війни проти Ізраїлю на випадок невдачі теперішніх закулісових дипломатичних заходів щодо замирення, хоче скріпити арабську сторону тією єдністю, якої бракувало в усіх давніших зударах з Ізраїлем. Арабських лідерів хвилюють тепер дві найактуальніші справи: як поставиться Ізраїль до пропозиції Анвара Садата відкрити Суезький канал та як розвинуться події в Йорданії, де існує перманентне напруження між державним військом і арабськими партизанськими організаціями. Ізраїльський військовий міністер Моше Даян дав уже півофіційну відповідь на пропозицію щодо відкриття Суезького каналу: мовляв Ізраїль погоджується на відтягнення свого війська із східнього берега Суезького каналу, але тільки на 25 миль і при передумові, що єгипетські ані совєтські війська не можуть переступити Суезького каналу. Єгипетський уряд зміцця відкинув таку пропозицію, ствердивши, що Єгипет має суверенні права до території Синайського півострова, себто до східнього берега Суезького каналу, окупованого тепер Ізраїлем, та що східній беріг Суезу мусить бути обсаджений єгипетським військом задля ґарантування безпеки плавби по каналі.

О. Солженіцин добивається опублікування свого нового твору в СССР

Москва. — Згідно з повідомленнями, одержаними від друзів відомого совєтського письменника і минулорічного лавреата Нобеля Олександра І. Солженіцина, цей засуджуваний офіційною критикою і викинений із Спілки Письменників СССР автор, хоче добитися опублікування свого нового твору „Серпень 1914 року". З тією метою він розіслав до совєтських видавництв листа, в якому інформує, що він закінчив працю над цим твором і хотів би його надрукувати в котромусь із цих видавництв, які, як відомо, усі є партійно-державними підприємствами. Досі О. Солженіцин не одержав ніякої відповіді на свої листи. Багато виглядів на те, щоб „Серпень 1914 року" був надрукований в СССР немає, бо після викинення Солженіцина із Спілки Письменників, уся його творчість находиться під забороною. Його прізвища не згадують уже в історії совєтської літератури, не зважаючи на те, що голосний його твір „Один день у житті Івана Денисовича" був опублікований в СССР в журналі „Новий мір" 1962 року і що автор був навіть запропонований до премії Леніна. Рукопису свого нового твору Солженіцин не порозсилав до видавництв чи редакцій, побоюючись, що копія рукопису може дістатися в небажані руки і навіть за кордон, де цей твір видадуть без відома і згоди Солженіцина так, як це сталося з відомими його творами „Раковий корпус" та „В першому крузі".

В університеті в Чикаґо влаштовано українську виставку

Чикаґо (В.Б.). — Надзвичайною подією в Чикаґо цього року — це введення української мови в осіннім квартали в престижевім і визначнім Чикаґо Університеті. На відзначення цієї події університет влаштував виставку української книжки та книжок про Україну в новозбудованій Реґенстейн Бібліотеці. Виставка триватиме від 22 березня по 21 травня ц.р. Це перша українська і взагалі слов'янська виставка в Чикаґо Університеті. Урочисте відкриття виставки з товариським часм відбулося 2-го квітня о год. 8:30 вечора в приміщенні Бібліотеки Реґенстайн. Вже від 7 год. пані Галина Паньків (поетеса Ганна Черінь), бібліотекарка славістичного відділу Чикаґо Університету пояснювала виставлені експонати, беручи групи по 25 осіб. Присутні мали теж можливість оглянути всю нову бібліотеку. Пані Паньків, упорядниця виставки, вклала багато праці і зусиль, щоб гідно зарепрезентувати українську культуру. В офіційній частині промовляв п. Стенлі Ґвинн, заступник директора бібліотеки, д-р Роберт Стрітер, декан гуманістичних наук і д-р Едвард Станкєвіч, голова факультету славістики. Пані Л. Шандра, голова Окружної Ради СУА в Чикаґо, яка спонзорувала цю виставку, подякувала присутнім за участь, а пані Паньків склала спеціяльне признання за ввесь її труд. Офіційним господарем був Український Студентський Клюб, який подбав про перекуску. Тому, що виставка продовжена до 21 травня, пороблено старання, щоб створити спеціяльні тури для учнів українських суботніх шкіл. Український Народний Союз згодився покрити кошт автобусів на такі прогульки.

Китайські комуністи дозволили дружині пінґ-понґу з ЗСА вийти з честю з змагу

Пейпінґ. — У вівторок 13 квітня відбувся в столиці Комуністичного Китаю, перед 18.000-ми глядачів, змаг між китайською і американською дружинами настільного тенісу. Американці програли до китайців 5:3 у чоловічому складі та 5:4 у жіночому. Голова американської дружини Ґреґем Стінговен із Дітройту і приявні під час того змагу американські кореспонденти одностайно стверджують, що китайські комуністи свідомо і пляново ані не склали своєї дружини з найкращих своїх грачів, ані теж не грали так щоб тільки виграти, а щоб дати публіці цікаве видовище і не упокорювати своїх американських гостей дуже високою програю. Китайці належать до найкращих пінґ-понґістів у світі, що доказали на останньому міжнародному турнірі в Наґоя в Японії, де здобули чотири нагороди на всіх сім. Американська дружина виступила у зменшеному 7-мичленному складі, бо один її член 18-тирічний Джан Тенне гілл, захворів і залишився в готелі. Китайський заповідач висловив жаль з цього приводу та передав хворому американцеві ввічливі бажання швидкого видужання. Американці — чотири мужчини і три жінки — виступили в блакитних одягах, китайці — у червоних. Найбільше уваги з-поміж американців звертав на себе довговолосий Ґлен Ковен з Каліфорнії, який мав на голові червону стрічку, що притримувала його волосся. Масові китайські глядачі ставились до американських гостей дуже прихильно. На середу 14 квітня була призначена збірна авдієнція американської дружини у комуно-китайського прем'єра Чу Ен-лая. Пейпінґський уряд — у дальшому прихильному жесті — дозволив на в'їзд до Пейпінґу ще четвертому американському журналістові, далекосхідньому кореспондентові „Н. Й. Таймсу". Всі вони стверджують, що в Комуністичному Китаї помічається атмосфера „відлиги" після нещасної „культурної революції" перед кількох років.

Бенґальці у Східньому Пакістані створили підпільний уряд

Ню Делі. — Бенґальські самостійники у Східньому Пакістані створили свій підпільний уряд, проголосивши, що прем'єром є Таюддін Ахмед, а президентом — Шеїх Муїбур Рахман; цей останній перебуває у в'язниці, вивезений до Західнього Пакістану, і його мають судити за державну зраду. Пакістанські власті далі не допускають до Східнього Пакістану ніяких закордонних журналістів та подають у своїх газетах тільки урядові комунікати, що запевняють про „спокій і лад" на всьому терені Східнього Пакістану. Проте чужинецькі журналісти, які перебувають в Індії і відтіль у прикордонній смузі запускаються на терен Східнього Пакістану, стверджують одностайно, що в тій країні триває від 26-го березня ц. р. військовий терор, з фізичним винищуванням всієї бенґальської інтелектуальної верхівки. Припускають, що вбито десятки тисяч осіб, мужчин і жінок. Військо палить села і руйнує фабрики, склади харчів та інші економічні об'єкти, щоб позбавити бенґальців господарської самовистачальности. У Східньому Пакістані є тепер 60.000 до 80.000 добре вишколеного й узброєного реґулярного війська, — бенґальські самостійники-сецесіоністи, які повели партизанську війну, нараховують кругло 10.000 вояків і міліціянтів, погано вишколених і позбавлених важкої та новітньої зброї. Однак бенґальці покладають надію на дощеву пору, коли західні пакістанці, люди з гір і сухих кітловин, не привикли до воювання в розмоклому терені та коли не всилі діяти летунство. Бенґальці розчаровані становищем Америки, від якої вони сподівалися підтримки — повідомляють американські кореспонденти.

В Норт Дакоті пані і д-р Жуковські продовжують ширити правду про Україну

Бісмарк, Н. Д. — Як у попередніх роках, так і цього року пані Святослава і д-р Антін Жуковські були запрошені американськими організаціями дати доповіді про Україну, її культуру і її теперішнє політичне положення.

Пані Жуковська дала для американського жіноцтва ріжних жіночих клюбів і для найвищих кляс гайскулів шість таких викладів, в січні, лютому і березні ц. р. — Свої виклади пані Слава ілюструвала показом власноручно виконаних численних вишивок, показом української кераміки і численних писанок, виконаних нашим жіноцтвом у Норт Дакоті. Її виклади були широко коментовані і дискутовані американським жіноцтвом і студентами. На травень учительки і дівчата з гайскулів мають в пляні відвідати дім пп. Жуковських, який є в українськім стилю, де буде показ українських вишивок і українських страв.

Д-р Жуковський, мимо своїх численних громадських обов'язків, мав 24-го березня ц. р. доповідь у столичнім клюбі Ротаріів, на яку були запрошені численні гості. Темою доповіді було: „Україна і її досвід з російським імперіялізмом і комунізмом". На доповідь прибуло багато американських професіоналістів: як лікарі, адвокати, редактори майже всіх місцевих газет, коментатори радіо і телевізійних вістей, численні бизнесмени а також багато стейтових політичних діячів, сенатори і конґресмени. Були запрошені провідники і студентів з місцевих коледжів. Багато признань і подяки від поодиноких визначних американців одержав д-р Жуковський, а також про цю доповідь писала дуже прихильно щоденна преса в Бісмарку, Мандані і Стілю, Норт Дакота.

Пані Слава і д-р Антін Жуковські мають вже на осінь запрошення дати спільний виклад у Мері Коледжу в Бісмарку, Н. Д.

ПОСАДИВ ЛІТАК БЕЗ ДВИГУНА

Військового летуна - інструктора Вищого військового училища в Україні 39-річного майора Т. Мельника спіткало лихо в повітрі, коли під час фігур вищого пілотажу завмер єдиний турбінний мотор. Він наказав курсантові вискочити з допомогою катапульти, що той і зробив, а сам зумів посадити швидкісного винищувача без мотору на галявині в лісі. За те, що врятував „для держави" вартісний літак, дістав подяку командуючого Київською військовою округою ген.-полк. Салманова та з Москви орден „червоної зірки". Міг і мав право вискочити з аварійного літака з допомогою катапульти, але „постарався для рідної партії"...

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Альма Матер Вільної України

В новітній історії світу п'ятдесятиріччя Українського Вільного Університету, що його відзначають поза межами України, подія не тільки незвичайна, але й унікальна. Створений по українських Визвольних Змаганнях заходами й силами українських науковців і педагогів, що опинились на еміграції внаслідок окупації рідних земель, Український Вільний Університет є найстаршою і єдиною навчально - науковою установою з усіх екзильних установ цього роду. Заснований у Відні 1921 року і перенесений в 1923-24 роках до Праги, а з кінцем другої світової війни до Мюнхену, цей університет продовжує існувати в найбільш несприятливих обставинах, без власної держави, без відповідних матеріяльних і джерельно - наукових засобів.

Діяльність Українського Вільного Університету записана в історії української науки й культури не тільки довгою низкою наукових видань і публікацій, не тільки випуском численних кадрів науковців і педагогів, але також тим добрим іменем, що він здобув собі в очах чужоземного світу протягом 50 років свого існування. Престиж УВУ в міжнародному науковому світі сьогодні високий, і це заслуга тих професорів і тих випускників університету, що зробили його Альма Матер Вільної України, тієї, яка не склала зброї і продовжує боротьбу на духовому фронті.

Традиції ректорів, деканів і професури Українського Вільного Університету періодів Віденського і Празького продовжує славно й успішно теперішній провід УВУ під керівництвом його енергійного ректора проф. д-ра Володимира Янева, розгортаючи широко не тільки науково-видавничу, але й педагогічно - навчальну діяльність цієї установи. Перегляд успіхів і досягнень цієї діяльности в усіх її ділянках поданий у сьогоднішньому числі „Свободи" на „Сторінках Українського Вільного Університету — в його 50-річчя". Підсумки ці у сучасних еміграційних умовах справді імпозантні і вимагають великого признання для тих усіх, що трудилися з повною посвятою для їх здійснення. Свою вдячність і признання за жертвенну працю на славу України й української науки наша громада в діяспорі мусить висловити сьогодні — у 50-річчя Українського Вільного Університету — широкою матеріяльною й моральною підтримкою не тільки для його науково-навчальної активности, але й для всіх починів його проводу зв'язаних із відзначуванням срібного ювілею цієї високої української школи — Альма Матер Вільної України.

Пінґ-понґ і дипломатія

У нормальних часах і відносинах виїзд дружини пінґ-понґу з одної країни на змагання до другої не мав би більшого наслідку, як кількарядкова замітка на сторінках газет в рубриці спорту. Але ми живемо в дуже ненормальних часах і серед цілком диковинних відносин. І коли від жовтня 1949 року, відколи до влади в Китаї на азійському суходолі прийшов Мао Тсе-тунґ, не було між комуністичним Китаєм та ЗСА ніяких політичних, культурних ані економічних зв'язків, то запрошення американської дружини пінґ-понґу на турнір у Пейпінґу, — це подія, яку всі газети у світі окреслили, як „дипломатичний жест", для покращання відносин між Вашинґтоном і Пейпінґом.

Із зростом реальних можливостей, що на Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй більшість держав заявиться за прийняття комуністичного Китаю до тієї міжнародної організації, змінюється й американське становище. Воно схиляється в напрямку визнання концепції „двох Китаїв", комуністичного на азійському суходолі і вільного на Тайвані. Ця концепція неприйнятлива для проводів однаково в Пейпінґу, як і в Тайпеї, але вона єдинопрактична, якщо йдеться про заманіфестування готовости нав'язати взаємини з Пейпінґом, не вирікаючись їх з вільним Китаєм.

Це теж нелегка справа, бо китайські комуністи зірвали після американсько - в'єтнамської інтервенції в Камбоджі навіть той зв'язок, яким були спорадичні розмови амбасадорів обох держав у Варшаві. Скасування американським Урядом пашпортових обмежень на виїзд до комуністичного Китаю був уже виразним жестом примирливости збоку Америки. З другого боку — 24-ий з'їзд компартії СССР у Москві дав нагоду Пейпінґові задемонструвати свою антисовєтську ворожість — малим жестом примирливости супроти Америки. Очевидно, що з американського боку заявлено готовість видати негайно візи кожній культурницькій чи легкоатлетичній прогулянці — з комуністичного Китаю.

Таким чином у 70-их р.р. XX сторіччя навіть пінґ-понґ може прислужитись, як засіб дипломатії. Ясно, що характер комуністичного Китаю і його експансивні цілі від таких актів не зміняться.

Богдан Винар

УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМАТИКА НА IV РІЧНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ АААСС

Як відомо з преси, в днях 25-27 березня ц. р. у Денвері відбувся річний з'їзд найбільшої організації американських славістів — Американської Асоціяції для Поширення Слов'янських Студій (АААСС). В з'їзді взяло участь коло 600 професорів американських і канадійських університетів, багато гостей з Европи, присутні були також декілька представників совєтської амбасади з Вашингтону, яких можливо цікавила програмова доповідь колишнього амбасадора в Москві Чарлза Болена. В рамках з'їзду виголошено 40 доповідей, відбувся ряд дискусійних сесій та обговорено низку організаційних справ.

Українському читачеві буде цікаво довідатися про українську проблематику, бо, як відомо, в попередніх з'їздах цієї впливової організації українські питання заторкувались тільки фраґментарно, при обговоренні таких чи інших аспектів т. зв. совєтознавства. У цьому відношенні Денверський з'їзд корисно відрізнявся своєю програмою від його попередників, і про ці справи хочемо тут коротко згадати.

В першу чергу слід згадати про окремий Комітет для вивчення національних проблем Східньої Европи. Комітет створився з ініціятиви проф. Ст. Горака під час попереднього з'їзду Асоціяції в Колумбусі і вперше в Денвері виступив з своєю окремою програмою. З рамени комітету вдало переведено сесію, присвячену окремим аспектам національного питання в СССР з трьома доповідями: молдавське питання, антисемітизм в СССР та українсько - російська конфронтація в історичній перспективі. Український доповідач, проф. Л. Винар, подав синтетичний образ традиційної російської схеми, протиставляючи їй концепцію Грушевського та інших українських істориків. Поважний вклад українських істориків у вивченні історичних процесів Східньої Европи підкреслено і в окремих виступах коментаторів панелю (проф. Двойченко-Марков та проф. Т. Громада).

Одним з найважливіших завдань Комітету для вивчення національних проблем Східньої Европи було обговорення конкретної програми для майбутньої праці, включаючи також і видавничу діяльність. Ці справи продискутовано на окремому засіданні, присвяченому організаційним справам, і при цій нагоді окремі доповідачі представили існуючий стан вивчення т. зв. неросійської проблематики в східньоевропейських інститутах ряду визначних університетів Америки і Канади. Сподіваємось, що деякі з цих цікавих матеріялів скоро появляться друком. Таким чином одним з найближчих завдань Комітету буде впливати на краще збалянсування університетських програм у напрямі підсилення вивчення етнічних студій, зокрема національного питання в СССР. З цією метою заплянowано розглянути можливості видання річника - симпозіюму, бібліографії про національне питання, як також передбачається влаштування низки реґіональних конференцій, присвячених систематичному розглядові окремих аспектів цього питання. Координатором видавничих плянів комітету вибрано проф. Ігоря Кам'янецького. Про найближчі завдання у праці Комітету говорив також проф. В. Дмитришин, як головний промовець на окремому обіді для членства.

Не менш вдалою була участь Українського Історичного Товариства у загальній програмі з'їзду. Заходами цього Товариства зорганізовано дискусійну сесію-панель, присвячену рямковій темі про стан і перспективи вивчення українства в американських та канадійських університетах. Сесія відбулася в четвер і суботу, щоб дати можливість висловитись якнайбільшому числу дискутантів. І так, про історичний розвиток, профіль та перспективи українознавчих студій в Канаді говорили проф. Б. Боцюрків та проф. Д. Струк, а їх відповідниками з американського терену були проф. Л. Винар, проф. Пап, проф. Горак та проф. Тучак. Окремо обговорено питання українських колекцій у канадійських та американських університеттах з участю проф. Штогрина, д-ра Турчина та д-ра Петрівського.

Неможливо в короткій газетній статті подати чи навіть перечислити заторкнену проблематику. Мабуть, одним з найважливіших покажчиків зацікавлення українською проблематикою є виготовлення біля 50 докторських дисертацій, і в цьому відношенні цікаві подробиці подав О. Сидоренко, докторант Іллинойського університету, який саме опрацьовує цікаву тему „Київська Академія в часах Івана Мазепи". Таких праць з кожним роком появляється все більше, але, на жаль, тільки мала їх частина виходить друком (дотепер лише вісім праць!).

Майже всі дискутанти наголошували потребу нав'язання тісніших контактів з українським студентством, бо при піддержці студентства можна відносно легко розбудувати українознавчі програми, зокрема у стейтових університетах. Це питання актуальне тепер в Чикаґському університеті, як також у деяких стейтових університетах, наприклад, Ратґерському, Індіянському, Іллинойському, в системі Нюйоркського стейтового і міського університетів. Для цього є вже цілий ряд передумов, зокрема дуже поважні колекції україніки у низці університетів Америки і Канади. Для прикладу, Іллинойський університет видає щорічно 12 тис. долярів на закуп українських книжок і періодиків. Потрібно наладнати також тіснішу співпрацю між українськими науковими інституціями і осередками слов'янських студій в окремих університетах. Цю співпрацю можна провести частинно за зразком відомого Польського Наукового Інституту, який старається зацікавити своєю працею ширші американські наукові круги і звичайно переводить важливіші наукові конференції у співпра-

(Закінчення на стор 6-ій)

Микола Чубатий

ІСТОРИЧНО-КАНОНІЧНІ ОСНОВИ ПОМІСНОСТИ УКЦЕРКВИ

(2)

Таке становище й такий вихід є єдиноможливі для нашої ієрархії, що 4 жовтня 1969 р. на рішеннях Архиєпископського Синоду положила свої підписи. Таке тільки може бути становище духовенства та вірних, якщо в нашій УКЦеркві ще панує церковний правопорядок.

Така розв'язка тієї замотаної проблеми є єдина канонічно - правна, отже єдина корисна нині для заведення спокою в Христовій Церкві серед українського народу. Насильство тут може мати найгірші наслідки.

Це бере під увагу загальна норма канонічного права про особи — „ОДІЮМ ПОПУЛІ" — ненависть народу. Якщо навколо одної чи більшого числа духовних осіб створиться атмосфера загальної ненависти мас вірних народу, то така духовна особа чи особи стають нездібними посідати духовні уряди. Серед українців католиків через таке безправне порушення прав УКЦеркви вже кипить, ненависть до спричинників того церковного заколоту зростає.

До якої міри куріяльні достойники з оточення надуживають особу Папи може посвідчити факт, описаний минулого року римським кореспондентом поважного американського ж у р н алу „Тайм - Меґезін". Описана там така пригода. Відомо, що Святіший Отець видав до всіх ієрархів Католицької Церкви пораду: кому вже минуло 75 літ, нехай подумає, чи не уступити б йому, коли не чується на силах. Архиєпископ Мальти, острова на південь від Сицилії, недавньої колонії агнлійської імперії, а тепер самостійної території, зголосившись на авдієнцію до Папи, став просити: „Ваша Святосте, мені минуло 75 літ, але я чуюся на силах, а в додатку маю дуже милі відносини на Мальті. Вірні люблять мене, а я їх. Світська влада прихильна до Церкви. Тому дозвольте мені ще залишитися при уряді". — Папа погодився.

Яке ж було здивування архиєпископа, коли він по двох тижнях дістав з папської канцелярії лист, писаний на урядовім папері: Павлюс VI Папа — із зарядженням на протязі двох тижнів зложити уряд, бо прийде його наступник. Лист підписаний Б... Субститут. В „Таймі" було повне прізвище. Не надумуючись, архиєпископ їде знов до Риму. Відшукує в Курії своїх старих знайомих і питає: „Що то за Субститут?" — „Та тут є такий, — кажуть, — він всюди крутиться. Він є і в Секретаріяті Стану „субститутом" і в папській канцелярії і ще де. Він трохи свинкуватий" („пігіш" в „Таймі"). Архиєпископ знов голоситься на авдієнцію до Папи і питає: „Святіший Отче! Я був тут два тижні тому, просив, щоб я міг лишитися на Мальті. Ви погодилися. А тут дістаю ось такого листа з Вашої канцелярії", — і показав листа. Папа усміхнувся і сказав: „Та це якесь непорозуміння. Їдь на Мальту, а цього листа сховай собі на пам'ятку".

Чи не інтересна історія? Коли б архиєпископ погодився був з долею, то хіба появився б на Мальті якийсь його наслідник, може приятель Субститута. Не все в тім величезнім апараті Католицької Церкви має робити Папа.

*

День 4 жовтня 1969 р., коли відбулося закінчення Конституційного Синоду УКЦеркви, став і с т о ричним днем. В тім то дні під проводом Первоієрарха УКЦеркви 17 українсько - католицьких Владик поставили свої підписи під історичним документом. Мимоволі нагадує він нам день 4 липня — американське Свято Незалежности. Поставлені під документом Незалежности підписи, поширювані тепер в Америці в мільйонах примірників, прочитують наступні покоління з глибокою пошаною.

Для нас, еміґрантів, що з Західньої та Карпатської України винесли рештки поруйнованої героїчної Церкви Мучеників, щоб її у свій час наново відродити, день 4 жовтня має теж державницький характер.

Після того, як Папа 21 листопада 1964 р. підписав Соборовий Декрет про Східні Церкви і по двох місяцях, себто 21 січня 1965 цей Декрет став діючим правом Вселенської Церкви, а зокрема Східніх Церков, Східня Конґреґація почала докладати всіх зусиль, щоб недопустити Синодів Східніх Церков до перебрання правно належної їм тепер влади. Почалося вербування духовних різних національностей, між ними й декого з українців, неохочих слухати своєї духовної влади. Використовувати стали теж матеріяльну залежність деяких наших церковних установ від фондів Римського Престолу, які дотепер все ще йшли через руки Східньої Конґреґації, зокрема двох українсько - католицьких семінарій (вищої та нижчої) в Римі.

Засобом протиакції стало писання сторонничих канонічних праць, автори яких, спираючись на нині передавненім канонічнім праві про Східні Церкви, доказували щось противне тому, що постановляє Декрет про Східні Церкви, ухвалений II Ватиканським Вселенським Собором. Відомо, що від початків існування Вселенської Церкви на волі (по 325 році) постанови Вселенських Соборів були і є найвищим правом Вселенської Церкви. Вони автоматично касують всякі дотеперішні права, видані навіть Папою, зокрема, коли постанови Вселенського Собору апробовані Папою, себто коли нема розходжень поміж Собором і Папою, як було в останнім випадку.

(Продовження буде)

Антін Рудницький

СМЕРТЬ ГЕНІЯ

(Ігор Стравінський, нар. 17 червня 1882 р. у Петербурзі, пом. 7 квітня 1971 р. у Ню Йорку)

Останні десятиріччя після закінчення другої світової війни були особливо важкими в ділянці світової музики. Коли в 1945 р. помер у Ню Йорку мадярський композитор Бела Барток, чотири роки пізніше у Гарміш - Партенкірхені в Австрії Ріхард Штравс (1949 р.), в 1951 р. Арнольд Шенберґ, два роки пізніше, в 1953 р. у Москві, Сергій Прокоф'єв, а десять років пізніше, в 1963 р. німець Павль Гіндеміт, світова музика втратила зі смертю кожного з них геніяльного творця, який збагатив культуру людства не менше, як перед ними її збагачували всі попередні композитори, сприяючи своєю творчістю дальшому р о з виткові цієї культури.

Кожний з названих композиторів був новатором, як це майже завжди буває в випадку справжніх творчих велетнів. Може єдиними музичними велетнями, які не були новаторами, але зуміли використати — дякуючи своєму геніяльному талантові — все те, що їм передали в музиці їх предтечі, були в минулому столітті Брамс і Чайковський. Але чергова ґенерація передових музичних репрезентантів своїх країн і народів, отже Ріхард Штравс і Ґустав Малер у Німеччині, згл. в Австрії, та Скрябін у Росії, були новаторами, які в ділянку музичної творчости внесли нові первні, що стали поштовхом і інспірацією для молодшої ґенерації.

Та ані Ріхард Штравс — останній нащадок, по прямій лінії розвитку, великої німецької традиції розпочатої Бахом, ані Скрябін, ані один з названих вище інших сучасних композиторів, померлих в останньому сороклітті, не зважаючи на всю оригінальність і велич кожного з них зокрема, ні один з них не мав такого впливу на формування сучасної та майбутньої світової музики, не вніс до неї стільки нового і не причинився до цілковитої зміни її обличчя до такої міри, як померлий 7-го квітня на 88-му році життя Ігор Стравінський.

Барток, Штравс, Шенберґ, Прокоф'єв, Гіндеміт були новаторами - модерністами, які в музичну творчість защепили нові ідеї, підхоплені опісля іншими, молодшими композиторами, творчі індивідуальності яких знаходили в цьому чи тому з цих велетнів свій ідеал, свій первовзір. Ріхард Штравс своїми операми „Сальоме" й „Електра" та своїми симфонічними поемами попровадив музику цих ділянок до нових висот; Барток відкрив нові обрії, об'єднавши елементи народної музики й її первнів з усіми досягненнями сучасних течій; Прокоф'єв зумів сарказмом поширити і поглибити багатство існуючих гармонічних звучань та музичну виразовість взагалі; Гіндеміт вніс у сучасну музику віртуозність новочасної поліфонії; Шенберґ, найлівіший з них усіх, не знайшовши можливости продовжувати свою музичну творчість в межах дотогочасної традиції й її засобів, звернув, так би мовити, в бічну дорогу повної атональности, заснувавши систему т. зв. 12-тонової техніки композиції. Усе це — нові ідеї й ідеали, дякуючи яким музична творчість останнього півстоліття жила, росла, розвивалася.

Ігор Стравінський не був „тільки" новатором - модерністом: він був — у музиці — революціонером у повному значенні цього слова, революціонером, який у всіх ділянках музичної творчости відкрив зовсім нові світи і основно змінив усе її обличчя.

З усіх модерних композиторів він був наймодерніший; з усіх сучасних, геніяльних композиторів, названих раніше, був найгеніяльніший. З них усіх він був єдиний, вплив якого був таким загальним, таким безапеляційним, що від 20-их років цього століття дотепер не було в світі буквально ні одного важливішого модерного композитора, який не вчився б на творах Стравінського — з Бартоком, Прокоф'євим і Гіндемітом включно. Тільки Шенберґ і його учні Берґ і Веберн, пішовши, як згадано, цілком іншими шляхами, не піддалися впливові Стравінського — і на своєму новому шляху атональности „серійної" музики зайшли у сліпий кут, з якого не було ані можливостей дальшого розвитку, ані виходу.

Після низки творів, написаних в молодечих роках у Петербурзі, до деякої міри ще під впливом свого вчителя, Римського - Корсакова, та після тріюмфального успіху свого першого вповні новочасного твору „Жар-Птиця", Стравінський написав у 1911 р. балет „Петрушка", яким вступив на новий, невідомий до того часу шлях у музиці. (Між іншим, в цьому творі він перший застосував прийом бі-тональности, вживаючи одночасно звучання двох неспоріднених тональностей, Фіс-Дур та Ц-Дур, який опісля засвоїли майже всі сучасні композитори).

У 1913 р. відбулася в Парижі прем'єра чергового балету Стравінського „Священна Весна" — твір, який зробив у музиці цілковитий переворот і, як такий, ще й досі неперевершений, як найреволюційніший музичний твір нашого століття. В основі балету — релігійний ритуал поганської давнини, сполучений з пробудженням весни.

Музика цього містичного твору так примітивнодика, як нимй була та старовина, її поганські божки і криваво-жорстокі обичаї. Музика твору — справжня оргія звуків, пристрасно - еротична, варварсько - стихійна. Ритміка твору і його інструментація в порівнянні з усім, що було перед тим, та ще й на сьогодні — безмежно хвилююча й фасцинуюча. Не диво, що цей твір відкрив у музиці зовсім нові обрії і

(Закінчення на стор 6-ій)

Павло Семеник

МАЛЕНЬКА БІБЛІЙНА КРАЇНА

Ливан має всього 4 015 кв. миль території, себто менший як будь-який із стейтів Америки, крім Делаверу і Род Айленду. Населення має Ливан 2.700.000 осіб, з того малощо не четвертина скупчується в столиці Бейруті. Багато ливанців живе в чужих краях, у ЗСА понад сто тисяч. Населення можна поділити приблизно по половині на мусульман і маронітських християн. Ісус мандрував ливанськими стежками. Багато ливанців вірять, що це в їх батьківщині приключилася була пророкові Йоні пригода з китом, яких двадцять миль від Бейруту. Грецька мітологія розповідає, що богиня Венера зустріла Адоніса на землі теперішнього Ливану. Ливанські християни вірять, що це в їх країні св. Юрій убив змія.

4.000 років тому прийшли до Ливану з Арабського півострова хананійці, яких греки звали фенікійцями. Поселилися вони вздовж узбережжя у великих містах-державах Тир, Сидон і Біблос. Звідси із своїм крамом вибиралися до Африки, навіть до британських островів. До Єгипту везли ливанські кедри. Від тих купців світ одержав першу фонетичну азбуку.

В IX стол. до Хр. фенікійці заснували на західньому узбережжі Середземного моря колонії, з яких найбагатшою була Картаґіна. Картаґіна була великою конкуренційною потугою і римляни знищили її. За сто років Фенікію завоювали асирійці, потім по черзі вавилонці, перси ,македонці, римляни, візантійці, араби, хрестоносці, єгипетські мамелюки й турки.

Під французькою окупацією був Ливан від кінця 1-ої світової війни. Франція признала незалежність Ливану в 1943 році. Останні французькі війська покинули Ливан 1946 року. Багато із сучасних мешканців Ливану звуть себе не арабами, мусульманами чи християнами, а гордо заявляють, що вони — фенікійці.

З усіх завойовників найбільше архітектурних пам'яток залишили по собі римляни. В Бейруті заснували вони правничу школу, що суперничала з такими ж школами Атен і Александрії. Бейрут за римських часів був знаний під назвою „місто законів". Найкращу будівлю римляни спорудили в Бальбеку, за 40 миль від Бейруту. Там на тій поганській твердині, що взяла назву від ханаанського божка Ваала, римляни побудували святині в честь Юпітера, Венери й Вакха. Рештки тамошнього римського Акрополю не уступають архітектурі Риму.

В Ливані багато пам'яток прастарої цивілізації. Цілі міста заховані під землею, а під ними ще старіші міста. В 1922 році археологи, відкопавши руїни Тиру, надибали під ними мармурову дорогу з VI століття, подекуди викладану мозаїкою. Там відкопали також римські купелі (терми) й цистерни, знайшли багато камінних куль, якими війська Олександра Великого бомбардували з пращ місто. Крім того в Тирі відкопали некрополь (цвинтар) із понад 300 саркофагами, деякі з них мармурові із артистичними барельєфами.

На полях Ливану порозкидувані черепи й кості фенікійців, римлян, хрестоносців. В 1967 році відкопали римський гіподром, що звався „Цирк Тиру". Недалеко Тиру виявлено руїни фенікійського біблійного міста Зарефат, що було знане єгиптянами ще в XII стол. до Хр. В біблії згадується, що пророка Ілію послали туди під час страшного голоду.

Хоч Ливан поступова країна, найбільше знаний він для світу завдяки своїй столиці Бейрут. Тут кипить життя не лише ливанське, але й усього Близького Сходу. Понад містом літають джети, вулицями мчаться численні авта, а побіч спокійно й поволеньки їде собі на ослі подорожній поміж багатоповерховими будинками.

На північ від Бейруту збудовано люксусовий нічний клюб. Під його стелею звисає велетенська кришталева „квітка". Коли пелюстки тієї „квітки" розхиляються, на сцену з'їзджають схожі на клітки прикраси, а з них виходять помальовані на золотий і срібний колір артистки й артисти. Велика прозора куля з'являється з глибини. Всередині кулі актор їздить на мотоциклі. З цього клюбу державна скарбниця має найбільше прибутків.

Ливан завжди волів бути невтральним. Це країна торгівлі, фінансів і транспорту. Ливанські купці дуже спритні бизнесмени. Кажуть, що один ливанський купець продав бразилійському купцеві ,піаніна французького виробу за земні горіхи із Сенеґалю, а потім ті горіхи перепродав німецькій фірмі під умовою, що йому заплатять долярами. Цей купецький хист можна запримітити вже у ливанських дітей. Оповідають, як то американська туристка спитала хлопчика в бейрутській захоронці, скільки є 2 + 2. Хлопчик відповів: „Ви купуєте чи продаєте?"

В Ливані є приблизно 2.000 сіл, із них коло 1.500 мають електрику. В східньому Ливані розкинулась зелена рівнина Бекаа. Вона наводнюється із резервуару, гірських джерел, сітки оббризкувачів і підземних рур. Старовинні римляни засівали в цій долині пшеницю. Тепер тут також селяни засівають збіжжя, садять бараболю, цибулю, цукрові буряки, виноград і оливки. Плекають мак і індійські коноплі, з яких продуценти роблять наркотики і розсилають їх по світі. В Ливані це законом заборонений продукт, одначе ця заборона стосується більше продуцентів наркотиків, аніж селян, які плекають ті рослини.

Згідно з урядовим т. зв. „Зеленим Пляном" засівають пусті околиці насінням кедрів. Цей плян заохочує також селян замість індійських конопель і маку плекати соняшник. Для боротьби з торговлею наркотиками уряд плянує з літаків оббризкувати плянтації маку і конопель спеціяльним розчином, який робить наркотики неприємними на смак і [illegible].

Індійські коноплі ростуть добре навіть на найбільш неврожайному, кам'янистому ґрунті. Селяни, які перестають плекати ці коноплі, дістають від уряду трактори щоб завозити ними врожайну землю на свої поля.

За сто мільйонів долярів збудовано в Ливані гідроелектрівню, що створила озеро з трьома стами мільйонів кубічних ярдів води. Гребля має двісті стіп висоти.

Щовесни приходять в зелену долину Бекаа із сирійської пустелі ватаги бедуїнів. Із бедуїнами тягнуться 60-70 тисяч овець з породи аваси. Хвіст тих овець, із нагромадженим товщем, пригадує пінґ-понґову лопатку. Чабани сплять у шатрах із козячої шерсти, що є найкращим ізоляційним матеріялом.

Селянки тчуть килими. Одна ливанська жінка, що жила 115 років, перестала ткати килими щойно на 113-му році. Жінки виробляють із тіста кулі, розплескують їх і печуть палянички на круглій печі. Спеціяльна ливанська народна страва це „кібеч" – ягнятина з пшеницею. Ягнятину і пшеницю товчуть у великому кам'яному моздірі, потім розминають і для смаку додають приправи-коріння. Їдять кібеч сирий.

Хоч із сільського господарства Ливан має всього

(Закінчення на стор. 7-ій)

СТОРІНКИ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ У ЙОГО 50-РІЧЧЯ

У 50-РІЧЧЯ УВУ

ВІДОЗВА РЕКТОРАТУ І СЕНАТУ

17 січня 1921 р. — серед найважчих післявоєнних еміграційних умов — відбувся у Відні інавгураційний виклад Українського Вільного Університету.

З цього часу УВУ стоїть безперервно 50 літ на службі рідної культури та спільноти.

Щоб зрозуміти це неповторне явище в історії культури людства, треба усвідомити, що УВУ постав, як здійснення мрії кількох ґенерацій українських вчених та студентів. Коли у висліді злопам'ятних царських указів — валуєвського та емського — українська культура й мова були приречені на загибіль, коли одночасно в австрійській займанщині польська шовіністична адміністрація ставила перепони для постання українського університету, українське студентство в боротьбі за нього приносило впродовж десятиліть найболючіші жертви, при чому не бракувало арештів, судових процесів та присудів і навіть кривавої жертви Адама Коцка. І коли, врешті, рідний Університет постав за межами Батьківщини, то сталося це в час, як під совєтським режимом була здушена всяка свобода думки й досліду, а в Польщі зміг діяти — і то тільки деякий час. Таємний університет, — із викладами у підвалах, при затемнених світлах, при закритих та стороджених дверях, із семінарами, які нерідко кінчалися у в'язницях.

Такі факти зобов'язують, і Український Вільний університет зумів згуртувати справжніх фанатиків справи, яку уважали своїм найвищим обов'язком утримати серед найнесприятливіших обставин символ свободи вільного досліду, — свідомі, що без рідного університету немає власної держави, а без вільного університету із повною академічною свободою нема творчої людини, ані братерської спільноти вільних та рівних громадян!

На своєму шляху довелося Українському Вільному Університетові міняти місце дії: Відень — Прага — Мюнхен це етапи його трагічної, але не менше величної долі, що присудила УВУ бути не тільки екзильним, але й мандрівним університетом, який то факт ще тільки скріпився у хвилині виїзду професури УВУ з Мюнхену на різні місця переселення, коли наша Альма Матер, мавши свої Делеґатури у ЗСА, Канаді й Франції, сталася духовим осередком для розпорошених у світі українських професорів та студентів.

Перемогти на своєму шляху всі труднощі й перетривати лихоліття дозволили УВУ не тільки жертвенність професури та посвята студентства, свідомих винняткового післанництва, але й розуміння та всебічна підтримка цілої нашої спільноти. Тому в з'єдиненні з цілим Громадянством збирається УВУ відзначити й своє 50-ліття, і тому в ювілейнім зверненні не сміє бракувати й короткого звіту з довершеного, щоб наша суспільність була свідома, що із бл. 400 докторів та понад 100 маґістрів УВУ кілька десятків працюють за своїм фахом, як професори на чужих університетах та високих школах, що є найкращим свідоцтвом рівня студій. Дальші десятки наших інтелектуалістів вишколюються кожнорічно на літніх семестрах, а одночасно УВУ подбав про спеціяльні Курси Українознавства для тієї нашої молоді, яка не мала змоги вчитися в системі рідної школи на чужині, чи яка хоче підвищити своє знання, щоб згодом могти студіювати україністику й запевнити науковий доріст.

90 томів різних підручників, монографій, наукових збірників та річників українознавства із 15 000 сторінками — це вислід 25-річної праці мюнхенського періоду. Не зважаючи на брак фондів, бібліотека УВУ зуміла зберегти до 10 000 цінних томів, що колись будуть багатим джерелом для студій, як відкриється залізна занавіса, за яку тільки з трудом може проникнути українська книга.

На цьому тлі вже зробленого запроєктовано на порозі другого п'ятдесятиліття поширення праці, а зокрема докладено старань,

- щоб літні виклади УВУ сталися місцем постійної зустрічі всіх українських студентів;
- щоб УВУ стався одночасно видавничим центром для праць розсіяних українських професорів різних університетів та їх студентів з українознавчими дисертаціями на тих же університетах;
- щоб бібліотека УВУ сталася центральною бібліотекою українців на чужині, куди приходитимуть дари від цих видавництв та усіх громадян, та щоб при бібліотеці постав архів невиданих праць наших вчених;
- щоб статися посередником між українським та чужим науковим світом та дбати постійно про чужомовні українознавчі підручники та про високоякісні літературні переклади, що були б свідоцтвом нашої культури;
- щоб при УВУ створити — під патронатом СКВУ — інститут Сходознавства, в якому досліджувано б сучасні процеси в Україні.

Здійснити ці найближчі завдання дозволять Товариства Прихильників УВУ, заініційовані та організовані нашими докторами та маґістрами, від яких вийшла також ідея широкого відзначення Ювілею, що м. ін. повинен статися джерелом основного ювілейного фонду, потрібного на фінансування плянів. При тому ювілейні святкування, які проходитимуть у всіх більших зосередженнях українців у світі, мають бути насамперед справжніми культурними подіями для нашої діяспори, вони мають бути об'єднуючими моментами, але мають одночасно залишити тривкі сліди на місцях. І тому ювілейні комітети мають заплянувати і зорганізувати

- виставки наукових видань із спеціяльним узглядненням видань УВУ, — на відповіднім мистецькім тлі — картини кераміки, вишивки, фолкльорного мистецтва;
- наукові конференції — з чужомовними сесіями, на яких буде нагода зустрітися із чужим науковим світом. Доповіді цих конференцій запевнять матеріяли до заплянованого Ювілейного Збірника, що об'єднає Професуру із молодими дослідниками;
- дискусійні лави для аналізи сучасної духової ситуації модерного світу — з метою сконфронтувати із загальною ситуацією нашу ідейність, а зокрема допомогти нашій молоді в її шуканнях свого місця серед складних умов;
- товариські зустрічі з метою зближувати всіх українців у їх спільному шуканні.

Таким чином, майбутнє Українського Вільного Університету бачимо у творчій співдії професури УВУ, із усіми колишніми й теперішніми студентами та із цілою нашою суспільністю! І до тої співдії — з постійною думкою про розбудову української культури — найсердечніше запрошуємо.

Ректорат та Сенат Українського Вільного Університету

СЕНАТ УВУ

Сенат УВУ під час свого засідання 5 грудня 1970 р. Сидять: проф. д-р О. Кульчицький, продекан філософічного факультету; ректор проф. д-р В. Янів; проф. д-р Н. Полонська - Василенко, декан філософічного факультету. Стоять: мґр В. Дідович, головний секретар УВУ; проф. д-р З. Соколюк та проф. д-р Г. Горн, декан і продекан факультету правничих та суспільно - економічних наук (бракує проф. д-р В. Орелецький, проректор).

НАВЧАЛЬНО-АВДИТОРНА ДІЯЛЬНІСТЬ УВУ

Основним завданням кожного університету є навчально-авдиторна діяльність. В УВУ викристалізувалися в останніх роках дві основні форми таких навчальних курсів:

1. Маючи з 16 вересня 1950 р. офіціяльне визнання баварського міністерства освіти (з правом видавання дипломів), УВУ основну увагу звертає на нормальні семестри на обох факультетах, — філософічному й правничо - суспільно - економічному. З огляду на обмежене число студентів та докторантів, семестри відбуваються тільки в літніх місяцях, що є дуже догідне для колишніх студентів УВУ, які є ввесь рік заробітково зайняті, а в УВУ в літніх місяцях мають змогу закінчити студії.

2. З огляду на те, що тільки мала кількість гімназіяльних учнів мала нагоду користати з доповняльних курсів українознавства, УВУ улаштовує для студентів чужих університетів Вишкільні Літні Курси Українознавства (ВЛКУ), останньо обмежені часово до трьох тижнів.

Найбільше устабілізоване учасництво є на філософічному факультеті, що є повністю зрозуміле: УВУ — це спеціяльний тип українознавчого університету, а типовим для українознавства факультетом є філософічний факультет (хоч і факультет правничих та суспільно-економічних наук в УВУ має спеціяльне спрямування на студії даних дисциплін у широкому зв'язку із Сходознавством!). Тому до УВУ звертаються насамперед студенти, які бажають науково присвятитися українознавчим предметам; приїздять до УВУ ті професори чи викладачі чужих університетів, які хочуть доповнити своє знання. В останнім році (1970) кількість студентів філософічного факультету збільшилася на 50%. Відповідно до того звертається спеціяльну увагу на збільшення кількости викладових годин (і автоматично й викладачів) саме на філософському факультеті. Предметів за роками було: 1968 — 17, 1969 — 29, 1970 — 33, а викладових годин, відповідно до того: 158, 179 та 196 (до зарахування семестру треба вислухати найменше 140 годин, при чому для зарахування треба здебільша скласти колоквіяльний іспит). 1970 р. був винятковий з погляду зложення докторських ригоризів, і на філософічному факультеті було точно 10 промоцій; в цьому ж часі видано 2 маґістерські дипломи.

На правничому факультеті кількість слухачів була така ж, 26 у 1969 р., але саме в 1969 р. зауважено зменшене зацікавлення в порівнянні із першими роками відновленого навчання, що вияснюється тим, що поволі вичерпується той резервуар давніх студентів УВУ, які бажали б закінчити студії у рідній Альма Матер, а правничі дисципліни (чи економічно-суспільні) нові студенти радше слухають на чужих університетах. 1970 р. були були дві промоції на цьому факультеті.

Дуже нерівномірна є фреквенція на Високошкільних Літніх Курсах Українознавств: Вона досягла свого максимуму в 1969 р. (73 курсантів) у зв'язку із тим, що ЦЕСУС відбував свій конґрес у Мюнхені, і з тої нагоди чимало студентів приїхало до Мюнхену із Канади та із ЗСА (разом всіх студентів в тому році було 102). Навпаки, 1970 р. Конґрес ЦЕСУСу був у Монтреалі, і в зв'язку із тим тільки мало студентів подорожувало по Европі, а ще й студенти з Европи у поважній кількості поїхали на конґрес за океан. Треба надіятися, що 1971 р. знову буде роком збільшеної фреквенції на ВЛКУ, а це тому що ЦЕСУС плянує відзначити своє 50-ліття спільно із УВУ, і одним із виявів ювілейної програми мають бути Студійні дні ЦЕСУСу у Мюнхені (7 - 14 серпня). Часово курси УВУ мають безпосередньо попереджувати Студійну студентську імпрезу, і навіть тематично вони мають в'язатися із студійними днями.

При загальному огляді треба ще сказати, що є певна кількість іматрикульованих студентів, які не змогли приїхати на літні семестри 1970 р., але вони вдержують зв'язок із професорами, підготовляючися до приїзду на наступні семестри. Підсумовуючи, в УВУ було разом 1970 р. 80 студентів, і варто буде для історичної пригадки сказати, що у Відні починав свою працю УВУ із 90 студентами. Правда, теперішнє число студентів є далеке від максимальної кількости у Празі, на початку діяльности (до 800), чи навіть у перших роках у Мюнхені (1946 - 49 до 400), але треба сказати, що тепер число устабілізувалося.

Ректорат УВУ заініціював в останні роки дві нові форми навчання, а саме 1969 р. відбулися два вишкільні курси для учителів доповнюючих шкіл українознавства (в травні — у Німеччині, в грудні — в Англії, разом понад 130 учасників). Знову ж 1971 р. зорганізовано у співдії з Вищим Церковним Правлінням УАПЦ теологічний семінар для священиків та мирян пізнього покликання. Обидва курси — теологічний та учительський — мають бути продовжені. За суґестією наших громадських централь студіюється можливості організування спеціяльних курсів для наших суспільних та культурно-освітніх діячів.

В підсумку, (якщо узглядити разом і Богословський семінар), навчальна діяльність УВУ в 1970 р. у цифрах представляється так: 31 професорів та запрошених викладачів читали разом 77 курсів із 455 викладовими годинами.

ПРЕСОВІ КОНФЕРЕНЦІЇ УВУ

Згідно із тоном ювілейної відозви, що майбутнє УВУ лежить у творчій співдії із цілою суспільністю, Ректорат УВУ почав підготову ювілейних святкувань у Мюнхені від затіснення зв'язків із громадянством. Свідомий, як дуже ті зв'язки залежать від прилюдної опінії, Сенат насамперед рішився скликати Пресову конференцію для ознайомлення загалу із актуальною діяльністю та плянами на найближче майбутнє. Конференція відбулася в приміщеннях Дому Української Науки у Мюнхені, в п'ятницю 26 лютого б. р.

Зустрілася конференція з дуже великим зацікавленням: На листу приявних записалося 19 членів Спілки Українських Журналістів, які репрезентували нашу періодичну пресу різних напрямів: „Гомін України", „Мету", „Сучасність", „Українське Слово", „Український Самостійник", „Українські Вісті", Українську Секцію радіомовлень Свобода, „Християнський Голос", „Шлях Перемоги" й ін.

Сенат УВУ був заступлений ректором УВУ проф. В. Яневом, та деканом факультету правничих та суспільно-економічних наук проф. д-ром З. Соколюком, а від Адміністрації був головний секретар УВУ — мґр В. Дідович.

Проф. Янів у своїм вступнім слові зазначив, що менше йому залежить на подаванні самих інформацій, як на обміні думок, на дружній ґутірці, в часі якої могли б присутні виступити із добрими та зичливими порадами, але й з критикою. Саме такий підхід був остільки можливий, що присутні редактори отримали багату документацію із звітами за останні місяці діяльности:

1. Насамперед, передано їм останні три числа Бюлетеня УВУ, в яких були звіти за попередню каденцію УВУ (27 квітня 1968 — 18 серпня 1970), із поїздки ректора по ЗСА й Канаді (19 серпня — 3 жовтня 1970) та за першого півроку теперішньої каденції (18 серпня 1970 — 18 лютого 1971 р.).

2. Деякі матеріяли із німецьких публікацій, а саме найновіше число „Записок Товариства Сприяння Українській Науці", в якім була скорочена, а тому більше синтетична й поглядна, версія звіту за попередню каденцію праці. В цьому ж числі була надрукована низка праць габілітантів УВУ, що вказували вже цілком практично на діяльність УВУ (д-р Г. Васькович, який в міжчасі вже габілітувався, д-р К. Митрович та д-р Б. Феденко).

Окремо був той німецький звіт за останній рік діяльности (1970), який зложено для баварського Міністерства Освіти та Віровизнань, від якого УВУ має від 1950 р. офіціяльне визнання.

3. Всі інформації були ще раз зібрані, але вже в цілком іншім оформленні (у коротких статтях, що стосувалися поодиноких ділянок діяльности, чи поодиноких її виявів), у спеціяльно-підготовленім Пресовім Бюлетені.

Цей Бюлетень (ч. 1 - 7, за 23 лютого 1971 р.) був одночасно розісланий до всіх наших Редакцій у вільному світі: він подавав на 19 сторінках циклостильного машинопису 13 інформацій, і присутні журналісти вітали короткість інформацій (ні одна не була довша, як на дві сторінки з інтерлінією!).

Всі матеріяли були розложені на тлі найновіших видань УВУ, які стояли також до диспозиції Редакторів. При цій скількості матеріялів референт міг обмежитися при інформуванні тільки до вказання основних напрямків діяльности.

Після реферету зав'язався жвавий обмін думками, при чому ред. З. Пеленський поставив дуже актуальне питання, чому й досі суспільність так мало поінформована про незаперечні досягнення УВУ, а ректор вказував на труднощі інформації: За останньої каденції створено при Сенаті окремий пресовий реферат УВУ, який видавав пересічно три пресові Бюлетені у рік, а крім цього ще декілька інформацій про біжучі події: це є максимум, що можна було за даних умов, при недостатній кількості працівників, зробити, але ж Редакції тільки частково використовували бюлетені, не бажаючи повторяти вісток, які одночасно з'являлися деінде. Самі ж редакції знову не мали змоги — за браком персоналу — інформації відповідно передаговувати, а тим менше могли вони мати репортерів, які таки на місці в УВУ шукали б за інформаціями, як це — здебільша— діється за нормальних умов праці. Проф. Янів не занедбав особистих зустрічей із журналістами в часі своїх поїздок (він відвідав дослівно всі редакції в тих місцевостях, де він був). Тепер керівні органи УВУ започаткували нову форму інформації: пресові конференції. Ред Пеленський вказував у доповненні до свого виступу на важливість рецензування видань УВУ, тим більше, що останньо появилося кілька дуже цінних публікацій.

Ред. В. Леник інформував про пляни, які стосуються відзначення 50-ліття. Ред Р. Драґан інтерпелював, щоб Ректорат застосував санкції супроти тих професорів, які в своїх публікаціях висловлюють сумніви щодо доцільности продовжувати самостійницьку політику, мовляв вона є утопійна, але ж самі присутні вказали, що це не є завдання УВУ стояти на сторожі ідеологічної „чистоти" професорського збору, бо це загрожувало б суб'єктивністю. В дискусії виникло питання доцільности якогось загально-громадського суду, що стояв би на сторожі громадської моралі, але це не є справа УВУ. Мґр А. Мельник інтересувався матеріяльним забезпеченням існування УВУ, а проф. Янів інформував, що товариство прихильників УВУ, побудоване на найтривкішій — комерційній — базі, могло б питання фондів успішно розв'язати: При 2000 членів, які за річну вкладку 20 - 30 дол. отримували б всі видання УВУ (сьогодні пересічно 6 томів у рік вартости 20 - 30 дол.), можна б мати запевнений бюджет бл. 50000 дол., який давав би вже можливість нормального плянування, тим більше, що дальші фонди могли б постійно впливати із студійних оплат та екзаменаційних такс, і тільки у виняткових випадках із дотацій меценатів. Тому саме тепер стільки уваги присвячується організації Товариства прихильників УВУ (і саме організації цього Товариства були присвячені дві останні поїздки ректора УВУ у 1970 р.)

Дискусію продовжено вже у свобіднішій формі за традиційною чаркою вина та скромною перекуско́ю, при чому редактори мали нагоди особисто оглянути ще архіви УВУ, зокрема архів видань зі спеціяльними експозиційними касетами, в яких є виставлені найновіші видання здебільша, за останній рік діяльности). Спеціяльну увагу звернули картини маестра Трохименка, який саме закінчив свою виставку у Мюнхені (де він експонував бл. 80 образів) і подарував для УВУ 5 картин з нагоди ювілею, — в тій інтенції, щоб і інші наші образотворчі мистці офірували свої твори і в той спосіб створили постійну галерію картин при УВУ, що мало б спеціяльне значення, якщо зважити позицію Мюнхену, як культурного центру Німеччини.

Зацікавлення Пресовою конференцією заохотило Ректорат зорганізувати в ближчому часі подібну зустріч у Парижі.

ВЕРХОВНИЙ АРХИЄПИСКОП — ПОЧЕСНИЙ ДОКТОР УВУ

Його Блаженство Кардинал Йосиф Сліпий промовляє після отримання почесного докторату УВУ 2 вересня 1969 р. За Президіяльним столом: проф. д-р Н. Полонська-Василенко, проф. д-р В. Янів та проф. д-р В. Орелецький.

Найновіше число внутрішнього Бюлетеня УВУ

Початково, зараз після відновлення діяльности УВУ у Мюнхені, Бюлетені мали точно окреслене завдання: вони виходили раз в рік і були справозданням з діяльности на Професорську Раду. Таких Бюлетенів вийшло до 1955 р. сім, але із послабленням праці УВУ видавання Бюлетеня припиняються. Відновлено його появу щойно 1968 р. із виразною метою, щоб Бюлетень служив утриманню зв'язку із розпорошеною професурою. Тому Бюлетені з'являються частіше, конкретно: з цього часу вийшло 10 чисел, а останнє число датоване 20 лютого 1971 р. (в загальній черзі воно 17-те), тобто річно з'являється 3 - 4 числа. Поруч із докладним звідомленням за першого півроку нової каденції Сенату (18 серпня 1970 - 18 лютого 1971), це число приносить важливі інформації з погляду плянування на майбутнє: конкретно, воно присвячене підготові Високошкільних Літніх Курсів Українознавства (ВЛКУ) та літніх семестрів 1971 р., новій поїздці Ректора до ЗСА та Канади у зв'язку із ювілейними святкуваннями та організацією товариства прихильників УВУ, як теж Ювілейному Збірникові УВУ (вже подано перший нарис його змісту із названням авторів та зголошених тем).

Із звіту, який займає 16 сторінок машинопису, читач дізнається, що праця УВУ в основному зосереджувалася в останньому часі на:

1. навчально-авдиторній
2. видавничій та
3. викладово- відчитовій діяльності.

Поруч із основними напрямними діяльности, Ректорат чимало уваги присвятив також внутрішньому зв'язкові із професурою; нав'язанню та поглибленню контактів із студентством; організації товариства прихильників УВУ — головно при допомозі кол. студентів УВУ, які здобули в УВУ докторати та маґістеріяти; внутрішній організації праці, зокрема розбудові архівів та бібліотеки; не занедбано також зовнішніх зв'язків.

З Бюлетеня дізнаємося також, що для організації товариства прихильників УВУ зроблено основний крок вперед: до Бюлетеня додано спеціяльний — 37 сторінковий! — додаток із повними списками докторів та маґістрів УВУ за весь час існування. Список за празький період діяльности зладжений на підставі публікацій; з мюнхенського періоду списки подані на підставі переорганізованих та зразково упорядкованих архівів, і вони подають поруч із прізвищами й іменами дату й місце народження, тему дисертації та її рецензентів, як теж дату промоції.

Ці списки повинні бути вислані на адреси всіх алюмнів УВУ, щоб вони могли провірити точність інформацій, заки списки будуть опубліковані в Ювілейному альманаху УВУ, який саме підготовляється. Тому всі заінтересовані повинні подавати свої адреси до канцелярії УВУ (із замовленням списків).

Бюлетень вийшов у накладі 450 примірників, і його вислано для цілого Професорського Збору (включно із габілітантами), але теж для тих алюмнів УВУ, які стоять із своєю Альма Матер у постійному зв'язку. Інформативно вислано Бюлетень також для преси, для якої засадничо зладжено окреме видання: Пресовий Бюлетень: Коли у внутрішньому Бюлетені для Професури та алюмнів інформації є подані дуже подрібно й у систематичному зіставленні, тоді в пресовому Бюлетені широка громадськість є інформована про поодинокі події з діяльности УВУ, при чому одній події присвячується завжди окрему згадку.

Книжка УВУ до українських та світових бібліотек

Золотий Ювілей УВУ повинен причинитися до того, щоб видання УВУ найшлися у всіх більших бібліотеках із слов'янознавчими відділами. Насамперед УВУ рішив передати безплатно книжки до українських бібліотек, які не мають джерела постійного походження. Саме складається картотека тих бібліотек, і заінтересовані Проводи повинні подавати свої адреси із зазначенням, що вони досі мають із видань УВУ (щоб не висилати книжок двічі). Даруючи свої видання, УВУ реванжується за постійну допомогу рідної спільноти.

Але важливіше, щоб наладнати правильний обмін із світовими бібліотеками та слов'янознавчими інституціями та редакціями слов'янознавчих фахових органів. Щоб цей плян зреалізувати, побажана співдія із українськими бібліотеками, об'єднаними у своїм професійнім товаристві.

Зрештою, УВУ надсилає безплатно — для утримання постійного зв'язку — видання для своїх професорів (із проханням про рецензії), але не всі вони книжки збирають, і вони є прошені, щоб передавали до чужинних бібліотек. Існує також можливість, щоб і громадськість дарувала видання УВУ для місцевих бібліотек. В цей спосіб фундатори видатно допоможуть матеріяльно УВУніверситетові, а одночасно спричиняться до поширення української наукової книжки і до її тривкого збереження.

Адреса УВУ:
УКРАЇНСЬКИЙ ВІЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
UKRAINIAN FREE UNIVERSITY
8000 Muenchen 80, Laplacestrasse 24
Bundesrepublik Deutschland, Europe

ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ УВУ

Загальний огляд на видання УВУ

Поруч із навчальною функцією, кожен університет має ще науково-дослідні завдання, а безпосереднім їх виявом є видавнича діяльність.

УВУ був вірний цій засаді і ще з празьких часів маємо низку „Наукових Збірників", видавання яких відновлено й у Мюнхені, — що правда обмежуючи появу Збірників до ювілейних нагод (Збірник ч. 5 з нагоди 25-ліття, ч. 6 з нагоди 35-ліття). В перші роки мюнхенського періоду звернено увагу радше на появу навчальних скриптів та підручників. Щойно після того, як у наслідку виїзду професорів та студентів із Мюнхену послабла (а згодом і цілком припинилася) авдиторна діяльність УВУ, звернено увагу на наукові Річники, які видається з 1957 року під назвою „Наукових Записок УВУ" що їх досі вийшло 10 випусків. Коли „Записки" це є спеціяльний рід щорічних Збірників, тоді поруч виходять індивідуальні праці професорів УВУ в серії „Монографій". В останньому часі звернено увагу, щоб в цій серії публікувати всі кращі докторські праці, прийняті в УВУ, а крім цього ця серія має запевнити для УВУ ролю певного духового осередку для цілої української професури, і йдуть намагання, щоб саме в цій серії видавати твори професорів - українців чужих університетів та ті дисертації їхніх студентів, які мають спеціяльну вартість для українознавства, але досі не знайшли видавця.

Упорядкування архівів УВУ, в тому числі зібрання всіх видань УВУ в окремім архіві, дало змогу провести точну клясифікацію всіх видань, і ми маємо за час мюнхенської діяльности, по кінець 1968 р. наступну картину видавничої діяльности:

1. Наукові записки УВУ 8 чисел 1066 стор.,
2. Наукові Збірники 3 томи 856 стор.,
3. Підручники 4 томи 1369 стор.,
4. Монографії 12 томів 2043 стор.,
5. Скрипти (циклостиль і) 32 випуски 4597 стор.,
6. Видання Інституту Заочного Навчання (ІЗН) 13 випусків 1818 стор.,
7. Різне 3 брошури 80 стор.

Разом в 23 роках (1946-68) 75 томів із 11829 сторінками, або пересічно річно по 3,25 томів із 514 сторінками. У цьому підсумку не узгляднено адміністративних видань (програм викладів, бюлетенів, тощо).

Нові видання УВУ

В 1969 р. присвячено увагу у зв'язку із подвійним ювілеєм Блаженнішого Верховного Архиєпископа (30-ліття Архиєпископства і 25-ліття вступлення на Митрополичий Престол), питанням Церкви і, насамперед, вийшов подвійний том „Матеріялів до історії Української Церкви". як 9 - 10 число Наукових Записок присвячених Кардиналові Йосифові Сліпому. Крім цього., відновлено після 13-літньої перерви видавання скриптів, як необхідного навчального матеріялу для студентів та докторантів, і вийшло два педагогічні скрипти (д-ра Г. Васьковича та збірна праця н. т. „Педагогічні проблеми та дидактичні поради" із матеріялами 7 авторів, які читали лекції на учительському курсі у Мюнхені). Відновлюючи видання навчально-підручникового характеру (скриптів), УВУ не занедбав науково-дослідної серії „Монографій, при чому звернено увагу на те, щоб систематично започаткувати видавання книжок у чужій мові, і в цій серії вийшла праця німецького дослідника д-ра П. Мадея про „Церкву між Сходом та Заходом" (по німецьки). Коли Наукові Записки та праця Мадея були присвячені Католицькій Церкві, то одночасно з'явилася також праця православного дослідника д-р інж. А. Жуковського про „П. Могилу та проблему з'єднання Церков" (на підставі цієї праці автор промувався в УВУ). Врешті, третьою працею в серії монографій була студія М. Демковича - Добрянського н. т.: „Українсько-польські стосунки у XIX ст.".

Якщо зважити, що том „Записок" був подвійний, то в 1969 р. разом видав УВУ 7 томів праць із 1443 стор. друку.

В 1970 р. послідовно найбільше уваги присвячено скриптам (3 випуски) та чужомовним виданням (2 німецькі, 1 французьке). Зі скриптів вийшли дві археологічні праці проф. д-ра П. Курінного та продовження праці д-ра Г. Васьковича, чи вірніше, тематична частина його габілітаційної праці н. т. „Кершентайнер і українська педагогіка". Між тим, д-р Г. Васькович закінчив свій габілітаційний процес, і 26 січня 1971 р Сенат УВУ затвердив його доцентом - суплентом і завідуючим катедрою педагогіки. Оцінка німецької версії праці професором мюнхенського університету д-ром М. Кайльгакером була настільки позитивна, що ця версія з'явиться друком у серії „Монографій", як причинок, що має значення і для німецької науки.

В серії „Монографій" з'явилася німецька версія синтези проф. д-р Н. Полонської-Василенко (яка раніше була видана по-українськи — 1934 р. — та англійськи — 1968 р.) про „Дві концепції історії України й Росії". Виданням цієї монографії відзначив УВУ 85-ліття свого Сеньйора та довголітнього Декана Філософічного факультету. Тому до самої монографії додана коротка біографічна довідка про Авторку та вибрана бібліографія творів (по-німецьки), як теж повна бібліографія наукових праць по українськи).

Друге німецьке видання в цій серії — це докторська праця м-ґра Бориса Левицького про „Совєтську національностеву політику від смерти Сталіна (1953-1970)".

Врешті, в цій же серії, як 16 том вийшов „Збірник професора В. Янева із його „Студіями та матеріялами з новішої української історії" для відзначення його 60-ліття. Текст попереджений статтею проф. д-р Н. Полонської-Василенко із аналізою історичної творчости автора.

Одна коротша, але дуже цінна, інформативна брошура вийшла у серії „Різних". Є це французька студія Епископа Монако Жана Рюпля (кол. Ген. Вікарія для католиків східних обрядів у Франції) на важливу тему: „Теологи Києва, як парадоксальний поміс між Сходом та Заходом в добі Собєского у XVII ст." Подібно, як праця Й. Мадея, і ця праця спеціяльно цінна тим, що написані обидві чужинцями, яких аж ніяк не можна посуджувати в тенденційності.

В сумі, і в 1970 р. вийшло 7 томів із 1095 сторінками. Таким чином, і в 1969р., і в 1970 р. подвоєно річну пересічну виданих томів, як теж сторінок (кількість сторінок, порівняно до річної пересічі, була у 1969 р. майже потроєна!).

Даючи це підсумок на порозі золотого ювілею УВУ, годиться сказати, що впродовж цілого Мюнхенського періоду (1946 - 70) — отже впродовж 25 літ діяльности, — опублікував УВУ 89 томів праць, скриптів брошур (не враховуючи програм викладів ні адміністративно-інформативних бюлетенів) із 14367 сторінками, що найкраще свідчить про той вклад, який зроблено в розбудову рідної культури, — в дуже складних умовах життя у екзилі.

Закриття теологічного семінару УВУ у Мюнхені (6. 2. 70). Сидять: о. протопресв. Палладій Дубицький, технічний директор семінару; проф. д-р Н. Полонська-Василенко, декан Філософічного факультету та науковий директор семінару; ректор проф. д-р В. Янів; декан проф. д-р З. Соколюк; мґр А. Мельник, президент Координаційного Осередку Українських Громадських Централь у Европі та ЦПУЕН. Стоять викладачі, учасники семінару та гості.

ВИКЛАДОВО-ВІДЧИТОВА ДІЯЛЬНІСТЬ УВУ

Разом із систематичними курсами та семестрами для студентів, УВУ улаштовує також більше принагідні виклади типу академічних вечорів. Вони подумані, як форум зустрічі української інтелектуальної еліти Мюнхену, але не менше вони важливі з того погляду, що поодинокі професори УВУ мають змогу выступити на них із представленням вислідів своїх нових дослідів. В той спосіб виклади служать підготові наукових збірників, бо для кожного вченого важливо перед публікацією нового твору почути ще компетентну думку колеґ чи фахових дискутантів. Вечори служать також для поширення тематики викладів на семестрах, і тому найважливіший викладовий сезон в УВУ в часі Літніх семестрів та курсів, що має ще ту добру сторінку, що студенти (здебільша з-поза океану) мають змогу зустрітися й познайомитися з громадянством Мюнхену.

З речевих оглядів, — щоб доповіді давали згодом матеріял для тематичних Збірників, керівництво Вечорів чимало уваги присвячує, щоб доповіді були пов'язані у замкнені цикли, і так в останнє головну увагу звернено на проблематику, зв'язану із ситуацією в Україні; в цьому циклі прочитано в останніх трьох роках 15 доповідей, і вони дають досить матеріялу для нового Збірника УВУ.

Другим циклом є доповіді з проблематикою сучасної духової ситуації в світі. Доповіді цього циклу, підготовлюваного сумлінно проф. д-ром О. Кульчицьким, є сполучені із окремим дискусійним семінаром, що проходить під гаслом: „Українська молодь шукає свого місця у світі". Цей семінар входить у програму Високошкільних Літніх Курсів Українознавства і, хоч необов'язковий, втішається дуже великою фреквенцією. Він відбувається стало вечорами, і нерідко кінчається товариськими зустрічами. А втім, взагалі літні курси УВУ є пов'язані із різними розваговими імпрезами: звиджуваннями міста та мистецьких пам'яток Мюнхену; прогулянками у альпійські околиці, які мають славу у всьому світі; зустрічами із німецьким науковим світом та із німецькими студентами, літературними та мистецько-літературними вечорами, тощо. В цій серії викладів було 10 виступів.

В окрему групу соціопсихологічних викладів творили два цикли, улаштовані спільно із Штуттґартським університетом (в якому викладає один професор УВУ, чех д-р Й. Кратофіль), які відбуваються на його ж терені.

Інавґураційні свята ставали нагодою до читання програмово-світоглядових доповідей, чи для складання широких звітів на загальногромадському тлі нашого життя. Звичайно, гостювання професорів УВУ, які постійно перебувають за океаном (проф. д-р Я. Рудницький, проф. д-р Ю. Старосольський, проф. д-р Ю. Шерех) було завжди доброю нагодою, щоб вони поділилися інформаціями про власні нові досліди, чи про наукову атмосферу свого середовища. Деякі доповіді знову були вставлені у ширші рямці ювілейних святкувань (так, напр., доповідь про наукову діяльність Його Блаженства кардинала Йосифа Сліпого при нагоді надання почесного докторату, 2 вересня 1969 р., або доповідь про життя й творчість композитора С. Людкевича з нагоди його 90-ліття, — 10 березня 1970; остання доповідь мала мистецьке обрамування, а саме тріо Галини Коваль відіграло „Фортепіянове тріо Фіс моль" С. Людкевича).

За останньої каденції було разом 40 доповідей, з яких деякі були повторені згодом ще й у інших місцевостях Европи, зокрема в студентських центрах, Проф. д-р В. Янів прочитав, крім цього, доповідь про творчість В. Сидоненка у низці місцевостей ЗСА та Канади, а при нагоді організації товариств прихильників 12 разів інформував він про завдання УВУ, ілюструючи свою програмову доповідь конкретними фактами та цифрами з біжучої діяльности УВУ.

Українознавчі книжки для бібліотеки УВУ

Не зважаючи на те, що бібліотека збагачується виключно шляхом обміну та дарів, її стан досягнув на останній день грудня 1970 р. 8504 назв із 9333 томами. Вплив за останній рік: 591 томів, при чому дуже цінним був леґат померлого професора УВУ. д-ра Д. Олянчина, який залишив 121 книжку. здебільша дуже цінних. Постійно збагачується бібліотека також дарами свого алюмна д-ра Є. Петрівського (досі понад 150 книг).

Ювілейний рік повинен причинитися до збільшення дарів, тим більше, що чимало громадян книжки купують, але їх не збирають. При тому треба пам'ятати, що в нас вже чимало книжок пішло просто на смітник просто тому, що їх власники своєчасно перед смертю відповідно їх не забезпечили, а їх спадкоємці не мали ніякого зрозуміння для вартости української книжки. Так пропали справжні скарби української культури. Такі факти не сміють повторитися. Тому насамперед професори та алюмни УВУ, але також всі прихильники УВУ повинні подбати, щоб усі книжки, які даремно стоять на полицях, або які є загрожені знищенням, негайно потрапили до бібліотеки УВУ, щоб вона сталася центральною обмінною бібліотекою для українознавчих студій в Европі. Відповідний власний книжковий фонд дасть УВУ змогу увійти у відповідний контакт із іншими слов'янознавчими бібліотеками й обмінятися каталогами для влегшення вживання книг студентами.

Дипломи Українського Вільного Університету

Плянуючи видання Ювілейного Збірника, Ректорат УВУ рішився, щоб він мав — поруч із тематично-науковою частиною — також документарно - історичний матеріял. Тому м. ін. робиться заходи, щоб виготовити повні списки виданих дипломів. Списки докторів із празького періоду (в Празі не було дипломів маґістрів) робиться на підставі видань УВУ. Списки маґістрів та докторів із мюнхенського періоду зладжено на підставі зреорганізованого й систематично упорядкованого архіву, яким відають Секретарі обох факультетів — маґістри М. Антохій та В. Дідович.

На підставі зібраних даних можна дати наступний статистичний підсумок:

період:	Докторів факультет: філ.,	правн. і супп.-екон. наук	Маґістрів факультет: філ.,	правн. і супп.-екон наук	Разом
Прага 3. 2. 1924-28. 6. 1941:	37	95	—	—	132
Мюнхен 12. 4. 1946-31. 12. 1970:	112	128	23	92	355
Разом:	149	223	23	92	487

або разом всіх докторів 372, а всіх маґістрів 115.

При тому треба сказати, що до періоду між 28 червня 1941 і травнем 1945 нема матеріялів, бо за той час вже не було публікацій УВУ у Празі, а — як відомо — празький архів залишився на місці і пропав. Тому всі доктори із цього часу повинні у власному інтересі переслати до канцелярії УВУ фотокопії своїх дипломів. Для уможливлення доповнень та справлень, канцелярія УВУ видала — в додатку до останнього числа Бюлетеня — список виданих дипломів і розіслала його на всі відомі адреси алюмнів УВУ. Хто списка не отримав, повинен реклямувати на адресу канцелярії УВУ, надсилаючи точну адресу.

Музейні збірки та мистецька ґалерія УВУ

Теперішнє приміщення УВУ в Домі Української Науки находиться в резиденціяльній дільниці Мюнхену і дуже надається до репрезентаційних завдань, які можна використати до відповідної інформації про українське мистецьке життя. Звичайно, до того потрібне відповідне внутрішнє уладження, зокрема стилеві мистецькі збірки українського фолкльору, які з часом моглиб б перемінитися у музей народного мистецтва (необхідний для студій), та мистецькі картини для декорації заль та репрезентативних кімнат, (як початок мистецької ґалерії).

Це культурницьке завдання УВУ зрозумів дуже добре наш мистець Клим Трохименко, який виставив своїх 80 картин в часі 23 січня — 21 лютого 1971 р. в репрезентативних залях німецьких образотворчих мистців у Мюнхені. Виставка пройшла з повним моральним та непоганим матеріяльним успіхом, а маєстро Трохименко на закінчення подарував своїх 6 картин УВУ у глибокій вірі, що він започатковує в цей спосіб — з нагоди ювілейного року — мистецьку ґалерію УВУ в рамцях музейних його збірок. Вже раніше в посіданні УВУ були деякі цінні картини І. Труша, Г. Смольського, С. Борачка. А. Стебельської. Останньо подарували для УВУ дві картини (композиції квітів) гетьманівні Єлисавета та Олена Скоропадські. Ті факти призвели до пляну, щоб ще в цьому ювілейному році зорганізувати в Мюнхені, як одному із мистецьких центрів Німеччини, образотворчу виставку українських майстрів.

Наукові конференції у 50-ліття УВУ у Вінніпеґу

Під патронатом Комітету Українців Канади і старанням Організаційного Комітету Алюмнату Українського Вільного Університету в днях 26 і 27 лютого ц. р. відбуто у Вінніпеґу дві сесії наукової конференції, одна в українській друга в англійській мові, на яких наукові доповіді виголосили запрошені доповідачі: проф. Саск. Університету д-р Воробій про „Проблеми адміністраційно - територіяльного поділу України" та про „Ґєрархію міських систем в Україні", а проф. Гарвардського Університету д-р О. Пріцак говорив на теми „Сучасний стан української науки" і „Виїмковість Запорізького Війська".

Відкриваючи українську сесію, голова Організаційного Комітету проф. І. Герус-Тарнавецька представила головні етапи 50-літньої діяльности УВУ, підкресливши, що сотні колишніх студентів УВУ сьогодні сповняють обов'язки в українських громадських установах, а з-поміж тих, що віддались українській науковій праці багато займає позиції викладачів на канадійських, американських та европейських університетах.

Вітаючи гостей на англомовній сесії д-р С. Яр. Кальба подав статистику докторатів здобутих за 50 літ на УВУ в числі 372-ох докторів. З Праги вийшло 132-ох докторів, з чого 37 з факультету філософії і 95 з права та суспільних наук, а з Мюнхену вийшло 240 докторів, з чого 112 з філософії і 128 з права, економії та суспільних наук.

В англомовній сесії, між іншими, взяли участь: посол до Федерального Парляменту М. Смерчанський, міністер до Манітобського Уряду. Б. Ганущак, проф. М. Кінір з Департаменту Історії Манітобського Університету та Генеральний Консуль Німеччини у Вінніпеґу, д-р Г. Борнеман, як представник країни під опікою якої Український Вільний Університет тепер веде свою діяльність у Мюнхені.

ЦС КУК

Літній семестер УВУ 1971 р.

Цьогорічний семестр — це 95-тий черговий семестр навчання в УВУ. Він починається 1 липня та кінчається 27 серпня 1971 р. Поручається його насамперед для маґістрів обох факультетів — філософічного та правничо-суспільно-еконономічного, які бажають робити докторати. Для допущення до докторських риґорозів, крім маґістерського диплому, потрібне вислухання що найменше двох повних семестрів та прийняття докторської тези. Семестр може бути зарахований тільки для тих докторантів, які прослухають найменше 140 викладових годин та складуть відповідні колоквіяльні іспити, а тому перестерігається, щоб не приїжджати тільки на один місяць чи шість тижнів.

Студенти вищих семестрів, які студіюють українознавство, можуть в УВУ робити свої маґістеріяти. Скількість потрібних до вислухання семестрів залежна від кількости прослуханих вже семестрів в інших університетах, при чому в УВУ треба прослухати ще найменше два семестри. В деяких випадках, якщо кандидати мають недостатні українознавчі знання, вимагані є вступні іспити. Тому завжди рекомендується перед приїздом увійти у контакт із секретаріятом факультету, щоб отримати всі потрібні інформації.

Зголошення вписів мусить прийти якнайскорше, щоб можна було кандидатів забезпечити дешевими мешканнями та зарезервувати їм харчування по знижених цінах.

Дипломи УВУ можуть бути, на бажання кандидатів, завірені в міністерстві.

В літньому семестрі будуть викладати на філософічному факультеті: в групі мовознавчій — проф. д-р О. Горбач, проф. д-р В. Лев (ЗСА), проф. д-р Я. Рудницький (Канада), викладач м-ґр П. Цимбалістий (Англія); в групі літературознавчій — проф. д-р Ю. Блохин-Бойко, викладач д-р А. Г. Горбач, проф. д-р Лев, доц. д-р О. Сулима-Бойко, викладач мґр П. Цимбалістий; в історично-географічній групі — викладачі д-р І. Жеґуц та д-р інж. А. Жуковський, проф. д-р В. Кубійович та проф. д-р Н. Полонська-Василенко; в мистецтвознавчій групі — викладач д-р А. Вирста; в філософічно - педагогічній групі — доц. супл. д-р Г. Васькович, проф. д-р О. Кульчицький, викладач м-ґр О. Штуль та проф. д-р В. Янів.

На правничому факультеті зголосили свої виклади професори: д-р А. Білинський, д-р Б. Кордюк, д-р В. Орелецький, д-р З. Соколюк, д-р Б. Цюцюра (Канада) та викладач д-р Б. Осадчук.

Виготовляється вже нова програма викладів, яка може бути на бажання надіслана для всіх заінтересованих.

Відкриття Конґресу ЦЕСУС-у, 1 липня 1969 р. у мюнхенській ратуші. Вітає Конґрес міський радник, проф. д-р А. Фінґерлє. Поруч із ним: студент Б. Шупер, голова Союзу Українських Студентів Німеччини; д-р Б. Футей, президент ЦЕСУС-у, проф. д-р В. Янів, ректор УВУ та почесний член ЦЕСУС-у.

ЮВІЛЕЙНІ СВЯТКУВАННЯ У КАНАДІ Й ЗСА

Коли основне відзначення Ювілею матиме місце у місці осідку УВУ — Мюнхені, то в ЗСА й Канаді вже тепер підготовляють Комітети для організації Товариства Прихильників УВУ льокальні імпрези. Перше таке свято відбулося 21 лютого 1971 р. у Оттаві із доповідями проф. д-ра Ю. Герича (голови Комітету) та проф. Пласкача. Артист Василенко підготовив монтаж із „Народного Малахія", а студентка журналістики (стипендіятка „Свободи") Леся Гнатиків привітала Свято від молоді. Рівночасно із Академією відбулася виставка джерельних матеріялів до історії УВУ, що їх призбирав проф. Герич, який підготовляє джерельну працю про передісторію УВУ та перші роки його діяльности. Придбані в Оттаві фонди призначені саме на сфінансування цього ювілейного видання.

Відбулася вже також перша частина святкувань у Вінніпеґу, де влаштовано 26 та 27 лютого наукову конференцію під протекторатом КУК-у, із двома сесіями: українською, яка мала згуртувати всіх українських науковців, що працюють на Манітобському університеті, та англійською, призначеною для встановлення наукових контактів із чужим науковим світом. Доповіді читали проф. д-р П. Воробій із Ріджайни та проф. д-р О. Пріцак із Гарварду (він же професор УВУ). Про УВУ інформувала доцент УВУ, проф. д-р І. Герус-Тарнавецька, а англійських гостей екзекутивний директор КУК-у (і д-р УВУ) Я. Кальба. Ювілейний бенкет відбудеться після приїзду ректора до ЗСА й Канади, який має взяти участь у святкуваннях в Чикаґо, запланованих дуже широко.

Насамперед, має бути в Чикаґо відкриття виставки української наукової книжки, в першій мірі видань УВУ у відновленому музеї (28 квітня), із відповідним обрамуванням і товариським вечором. Наступного дня передбачена доповідь проф. Янева про український виховний ідеал (із дискусією) в Учительській Громаді. 30-го квітня панель із участю представників молоді та студентства. 1 травня вранці науковий виклад проф. Янева для Вищих Українознавчих курсів ім. П. Могили, а вечором цього ж дня святочний бенкет. В неділю, 2 травня св. Літургії згл. молебен в намірені праць УВУ в українських церквах Чикаґо, а вечером концерт молоді в користь УВУ. В часі бенкету будуть роздані почесні грамоти для фундаторів та меценатів УВУ, а крім цього виставлені книжки УВУ будуть подаровані для місцевого музею.

За тиждень, 8 травня друга частина святкувань у Вінніпеґу, а саме бенкет із урочистим словом Ректора та роздаччю почесних грамот.

По дорозі вступить проф. Янів до Міннеаполіс, щоб підготовити з тамошнім Комітетом ювілейне свято на осінь, а після святкувань у Вінніпеґу відвідає він по черзі Торонто (10 - 12 травня), Оттаву (13 - 14 травня) та Монтреаль (15 - 16 травня) для контакту із Комітетами, які постали в часі його першої поїздки, весною 1970 р. Комітети заздалегідь подбають про зустрічі з громадянством.

Звичайно, перед Чикаґо відвідає проф. Янів Ню Йорк (21 - 26 квітня, де м. ін. на той час передбачене засідання Головної Ради НТШ (24 квітня), на якому гість із Мюнхену репрезентуватиме НТШ із Европи. Передбачається на той час також засідання із Делеґатурою УВУ у ЗСА, бо за ректорату В. Янева докладено чимало зусиль до поглиблення зв'язку Централі з Делеґатурами, і в часі попередніх двох поїздок було вже три спільні засідання, а крім цього Директори Делеґатур із ЗСА, Канади та Франції прийняли участь у спеціяльному засіданні Сенату у Мюнхені, яке відбулося 3 липня 1969 р. на започаткування літніх семестрів. Плянується також на той час засідання Комісії в справі організації Світової Наукової Ради Вільних Українців, до якої входять представники НТШ, УВАН та УВУ (проф. д-р інж. Є. Вертипорох, проф. О. Оглоблин та проф. д-р В. Янів). Це засідання повинно прийняти засадничі рішення щодо організації Ради та визначення терміну скликання конституюючого з'їзду. Звичайно, перебування в одному з найбільших зосереджень українців у Вільному світі використає ректор УВУ для численних відвідин духовних чинників, громадських установ, пресових органів тощо, але насамперед для зустрічі із представниками Комітетів алюмнів із Ню Йорку та Ню Джерзі. Річ у тому, що у Ню Йорку повинно відбутися восени одно із центральних ювілейних Свят, яке вимагає напруженої та дбайливої підготови. В часі тих кількох днів буде напевно нагода для зустрічі проф. В. Янева із ширшими громадськими колами.

Плянований приїзд не зможе довго продовжуватися, бо ж поїздка припадає на час безпосередньо перед літніми семестрами, і саме в тому часі присутність Ректора в Мюнхені є необхідна. Все таки в поворотній дорозі після Монтреалю проф. Янів хоче ще відвідати Вашингтон, Балтимор та Філядельфію, щоб скрізь обговорити напрямні дальшої діяльности із Комітетами алюмнів. Натомість осіння поїздка повинна бути довша, і тоді вже буде краща нагода для відвідин у Клівленді та Дітройті та в містах Зах. Канади.

НОВЕ ЧИСЛО БЮЛЕТЕНЮ УВУ

Мюнхен. — З датою 10-го квітня 1971 р. появилося тут ч. 3/18 Бюлетень УВУ — неперіодичного органу Ректорату й Деканатів УВУ для внутрішнього вжитку та інформації. На зміст цього числа склалися звідомлення з діяльности УВУ за час від 18 лютого до 5 квітня ц. р., програма засідання Делеґатури УВУ у ЗСА, що має відбутися 25 квітня ц. р. в Ню Йорку, уточнення до пляну ювілейного збірника УВУ, як також повідомлення про поїздку Ректора УВУ проф. В. Янева по ЗСА і Канаді, яка почнеться після 22 квітня ц. р. його відвідинами в УНСоюзі та в редакції „Свободи" і буде тривати до кінця травня ц. р. та про окремі елементи ювілейних святкувань УВУ, Завершується це число інформацією про семінарі з проблематикою духової ситуації сучасности.

ПРОТОКОЛ

НАРАД ГОЛОВНОГО ЕКЗЕКУТИВНОГО КОМІТЕТУ УНСОЮЗУ, ЩО ВІДБУЛИСЯ В ГОЛОВНІЙ КАНЦЕЛЯРІЇ УНСОюзу В ДЖЕРЗІ СИТІ В П'ЯТНИЦЮ 5-ГО БЕРЕЗНЯ 1971 РОКУ

В нарадах взяли участь наступні члени Екзекутивного Комітету, а саме: головний предсідник Йосип Лисогір, заступники гол. предсідника проф. Іван Телюк, пані Марія Душник і Володимир Сохан, головний секретар Ярослав Падох і головний касир Петро Пуцило, а також головний редактор Антін Драґан. Заступник гол. предсідника на Канаду сен. Павло Юзик виправдав свою неприявність перерванням летунської комунікації із-за сніговії.

1. ВІДКРИТТЯ НАРАД

Наради розпочалися о год. 10.50 ранком. Відкрив їх головний предсідник, пропонуючи наступний порядок нарад:

1. Відкриття
2. Справоздання членів Екзекутиви і головного редактора
3. Фінансування нового будинку УНС
4. Домагання обласних організаторів
5. Закриття нарад

Запропонований порядок нарад схвалено.

2. СПРАВОЗДАННЯ ЧЛЕНІВ ЕКЗЕКУТИВИ І ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА

Справоздання головного касира Петра Пуцила

Головний касир Петро Пуцило склав справоздання з діяльности фінансового Відділу УНСоюзу за час від останнього засідання, що відбулося 11-го грудня 1970 р. подаючи при цьому стан господарки з кінцем січня 1970 р коли то майно Союзу досягло 36 мільйонів долярів. За його інформаціями це майно було інвестоване у бондах і ставках на суму $ 25.727,249.77, у гіпотечних позичках (морґеджах) $ 8.223,789.01, в позичках членам $ 946,063.15, в реальностях $609,404.02, в друкарських машинах $ 32,402.70, готівкою в банках $ 610,356.69 і в позичці для Української Національної Корпорації для відновлення міста в сумі $ 89.422.46. Ця сума представляє першу вплату УНСоюзу на будову дому, який формально є власністю названої Корпорації. В дальшому головний касир подав нові інвестиції, які пороблено в часі поміж двома засіданнями Екзекутиви а саме:

А. БОНДИ

Закуплені бонди	
120m Hydro-Electric Power Commission of Ont., 8 3/4 % Bds due 11/30/95, Yield-8.87	118,500.00
85m Hydro-Electric Power Commission of Ont., 8 3/4 % due 11/30/95, Yield-8.46	87,550.00
Дозрілі бонди	
85m Province of Ontario, 3% Bonds due December 15, 1970	85,000.00
Відкликані бонди	
4m N.J. Highway Authority 3¼% Genl. Rev. Bds due 1/1/88	4,120.00
Б. МОРҐЕДЖІ	
2030 W. Chicago Ave., Chicago, Ill.	5,000.00
Перейнятий морґедж	
2030 W. Chicago Ave., Chicago, Ill.	16,030.58
Продана посілість	
2030 W. Chicago Ave., Chicago, Ill.	

Головний касир пояснює, що перебрано 5 будинків (з того 4 малі а один більший та що йдуть заходи, щоб ці будинки відпродати. Дві дальші гіпотечні позички, неналежно сплачувані, находяться в судовому поступованню. Обговорено питання підвищення морґеджу на Пластовий Дім в Ню Йорку, беручи до уваги його ґрунтовну перебудову. Розглянено подання СУМА в Монтреалі про уділення морґеджу на його дім і схвалено уділити йому позичку в сумі $ 250.000 та обнизити відсотки від неї на 1% від ринкової висоти.

В дальшому головний касир обговорив питання деяких залеглостей поодиноких Відділів у заплаті вкладок та винесено відповідні ухвали для ліквідації залеглостей.

Справоздання головного секретаря Ярослава Падоха

З уваги на це, що ці наради є першими після закінчення конвенційного року 1970, гол. секретар подав наперед короткий звіт за минулий рік, а згодом про працю в перших двох місяцях поточного року.

Минулий, конвенційний рік обнімав два нерівні періоди: доконвенційний і післяконвенційний. Метою першого періоду було придбання 2,500 нових членів. Мета була до конвенції виконана й то з поважною надвишкою: Придбано до травня мин. року 2,811 членів. В другому періоді придбано 2,441 членів, що в сумі дало за цілий рік 1970 5,252 членів забезпечених на суму $ 9,734,900. Це число є лише на 210 членів менше, як число членів, придбаних рік раніше ,тобто в великому, ювілейному році 1969, який до того був роком передконвенційним. Такі роки були завжди особливо успішними. З уваги на це минулий рік під оглядом придбання нових членів є четвертим найкращим роком в минулім УНСоюзу. Тому можемо його уважати вповні успішним, мимо того, що чистий приріст членів в минулім році був скромний, бо той рік приніс особливо великі втрати в членах з уваги на двадцятиріччя прибуття нової еміґрації, а з нею масового припливу нових членів УНСоюзу двадцять років тому. Для порівнання треба додати, що втрати в 1969 р. виносили 4.619, а в році 1970 — 5.151. Тому то чистий приріст членів обмежився до скромного числа сотні членів. Але відрадним є це, що цей минулий рік був останнім роком із значно збільшеними втратами. 1970 рік закінчився з 89,209 членами зі забезпеченням на $ 100.502,706.

Для висловлення признання й подяки за виїмковий труд в минулім в ділянці організаційній, слід відмітити заслуги 50 членів Клюбу Заслужених Союзовців, які придбали 25 або більше членів та дальших 124 організаторів — будівничих УНСоюзу, які придбали від 10 до 24 членів. Всіх тих визначно заслужених організаторів мали ми в минулім році 164. Першуном поміж ними, як вже п'яти років під ряд, є головний радний і обласний організатор з Канади, Василь Дідюк, який придбав 225 членів забезпечивши їх на кругло один мільйон долярів. За ним слідують обласні організатори і головні радні Євген Репета і Степан Гавриш та Володимир Гірняк й Василь Оріховський, який щойно у вересні мин. року обняв пост обласного організатора. Між відділовими організаторами перші місця заняли секретар 379-го Відділу в Чикаґо Михайло Семків, який здобув 80 членів, головний радний і секретар 221-го Відділу Тарас Шпікула, секретар 444-го Відділу зі Саскатуну Лев Вовк, секретар 5-го Відділу з Ню Йорку Микола Хоманчук та секретар і постійний організатор з Клівленду проф. Роман Чучкевич. Всі вони придбали більше як по 50 членів. З жінок визначилися пані Квітка Стецюк з Джерзі Сити, яка придбала 50 членів, Люба Басько з Дітройту та Анна Гнатюк з Елизабету.

Поміж Відділами перше місце зайняв 361-ий Відділ „Дністер" в Ню Йорку, який здобув 102 члени заходами трьох членів уряду — д-ра Василя Вишиваного, Івана Пригоди і Романа Крупки та згадані вище Відділи 379 і 221. На 460 Відділів УНСоюзу 183 Відділи придбали по 10 або більше членів.

На відмічення заслуговують також деякі Округи: Найкращою щодо числа придбаних членів є Округа в Чикаґо, яка придбала 572 члени. Округа Вінніпеґу і Західної Канади, яка найкраще виконала квоту на 240%, Округа Філядельфії, яка відзначилася найбільшим числом організаторів, що придбали бодай 10 членів. Відзначилася також Округа Дітройту, яка майже виконала свою повну квоту та Округа Балтимору і Ніяґарська, які виконали свої квоти на 88%. Друге місце щодо загального числа членів придбала Округа Ню Йорку, а третє Філядельфія.

Постійні організатори придбали в минулім році разом 1,057 членів тобто на 55 членів менше як в 1969 році, а головні урядовці придбали 746 членів, або 157 членів менше як 1969 р.

З організаційних досягнень минулого року слід відмітити об'єднання з Торонтським Братським Союзом, а саме зі Союзом Українських Братств, що принесло УНСоюзові 273 нових членів та заснування дев'яти нових Відділів, семи в Канаді і двох в ЗСА, а саме: 416 в Гамільтоні — заходами В. Дідюка, 82 в Дітройті — заходами В. Дідика, 491 в Летбриджі, Альберта — заходами В. Дідюка, 493 в Норт Баттлефорд, Саск. — заходами В. Гірняка, 505 в Кенора, Саск. — заходами В. Гірняка, 403 в Принс Альберт, Саск. — заходами В. Гірняка, 447 в Тамсон, Манітоба, заходами В. Дідюка, 507 в Калґарі, Альберта — заходами В. Дідюка та 110 „Черник" в Дітройті — заходами Є. Репети.

В минулому році перестали існувати, внаслідок об'єднання, шість Відділів, а саме: 349 в Барнесборо, Па., 398 в Бінґгемтоні, Н. Й., 314 в Гейзелтоні, Па., 212 у Вілінґ, Вірджінія, 475 у Лакаванна, Н. Й. і 79 в Бродалбін, Н. Й. Сьомий Відділ, який перестав існувати в наслідок розв'язання був Відділ 61 в Лятроб, Па. В 1971 р. перестали існувати три Відділи, які об'єдналися з іншими, а саме: 415 в Торонті, 129 у Вайтстон та 449 у Вотерфорді, Онт.

Минулого року Клюб Заслужених Союзовців досяг своє перше десятиріччя. Його найбільш заслуженими членами, які були ними безперервно десять років, здобуваючи щороку щонайменше 25 членів, є такі організатори: Степан Гавриш, Петро Головачук, Іван Одежинський, Михайло Фединишин, Михайло Семків, Роман Чучкевич і Микола Ткачук. Всі вони, як основники Клюбу та його постійні члени впродовж десятиріччя, заслуговують на найвище признання і подяку.

В новому, 1971 році за два перші місяці придбано 543 члени, а саме: в січні 307 і в лютім 236. Лютий пройшов серед дуже строгої зими, яка і відбилася на здобутках членів. Березень, хоч ще дуже сніжний і холодний, заповідається краще.

В цьому році в днях 1 і 2 лютого відбулася четверта конференція обласних організаторів, яка обговорила минулорічну кампанію та намітила цьогорічну. Її рекомендації будуть подані для дискусії і ухвал органів УНС.

З праць виконаних в цім році слід назвати реєстрацію зміни основної грамоти (чартеру) УНСоюзу, яка вже затверджена нюджерським урядом. Участь головного секретаря в нараді голів і секретарів Секцій Нешенал Фратернал Конґресу та в засіданні Екзекутиви Фратернал Секції НФК, якої головою є головний секретар.

Віддано до друку нове видання статуту УНСоюзу й друк уже закінчується. Головний секретар пропонує, щоб з нім скреслити імена давних головних урядовців, як зайві. На внесення проф. І. Телюка, піддержане Я. Падохом, схвалено віднестися в цій справі до стейтового Асекураційного Департаменту, й за його згодою пропустити згадані імена. Схвалено надрукувати 3.000 примірників статуту та зберегти склад евентуального використання. Досі не надруковано протоколу останньої Конвенції. Англійський текст був зладжений з кінцем серпня минулого року, а український ще не закінчений. Схвалено, щоб, коли протокол не буде закінчений до 15 березня, віддати його закінчення іншій особі. Протокол нарад Головного Уряду, які відбулися у вересні 1970 року, віддано до друку в жовтні і він уже зложений, але друк протягнувся і слід його приспішити. Схвалено протокол негайно надрукувати з деякими змінами, які схвалено більшістю голосів.

Звіт заступника головного предсідника і рекордового секретаря Володимира Сохана

Заступник гол. предсідника і рекордовий секретар Володимир Сохан подав підсумки членства УНСоюзу за станом з 31-го грудня 1970 року: 89.209 членів забезпечених за суму $ 100,502,706, в тому 73.928 активних членів забезпечених на суму $ 89.439,454. Він підкреслив, що за минулий 1970 рік число всіх членів УНСоюзу зросло лише на 102 члени, але сума забезпечення всього членства УНСоюзу зросла за той час на $4,168,823. В активному членстві УНСоюз втратив 1,655 членів у 1970 р., але сума забезпечення активних членів помимо цього зросла за цей рік на $ 2,898,662.

Нові члени приєднані в 1970 році забезпечилися 5,252 грамотами на суму $ 9.734,900. Але в цьому році мав УНСоюз великі втрати в членстві: 2,226 членів одержали виплати повних сум за їх дозрілі вивінувальні грамоти, 2,125 членів закінчили платність вкладок за свої виплачені грамоти кляс P-20 і P-65, 897 членів вибрали передчасні грошові звороти за свої грамоти, 643 члени були суспендовані, а 872 члени померли впродовж 1970 р. З кінцем 1970 року всі члени в числі 89.209 мали в УНСоюзі забезпечення (разом із додатковими забезпеченевими договорами) на загальну суму $ 133.097,456. Це виказало зріст за 1970 рік в загальній сумі забезпечення членства УНСоюзу на $ 5.519,823.

За два перші місяці 1971 року прибули до УНСоюзу 543 нові члени, але в тому самому часі були значно вищі числа втрат у членстві УНСоюзу, у висліді чого занотовано за два місяці втрату в загальному числі членства на 212, та в активному членстві на 500 членів. Роки 1970 і 1971 назвав звітодавець переломовими, тому, що вже в 1971 році числа втрат членства внаслідок виплат 20 річних грамот почнуть зменшуватися. Вже в 1971 році буде їх менше, як у попередньому, бо лише 3,600, а в чергових роках будуть вони ще менші: 2,700 в 1972 році, 2100 в 1973 році і 1,750 в 1974 році. З другої сторони українське громадянство розуміє чимраз більше вагу життьового забезпечення та набуває його на вищі суми в УНСоюзі йдучи за кличем „свій до свого". В минулому році, за підсумками В. Сохана, найбільше популярними серед нових членів були грамоти кляси P-20, потім E-20 і грамоти на ціле життя в дорослих та коледжові грамоти кляси E-18 в молоді. За минулий рік знову зменшилося число членів, які передплачують „Свободу", що можна пояснити відходом старших членів із виплаченими грамотами та чимраз більшим відсотком серед нових членів молодшої ґенерації, народженої на скитальщині та в Північній і Південній Америці, яка, на жаль, не володіє настільки українською мовою. Можна сподіватися, що члени, які виплачують свої грамоти кляс P-20 і P-65 у віці до 65-го року життя, забезпечуться поновно, до чого заохотить їх право на знижкову передплату „Свободи". Таке право вони втрачають, коли їм менше як 65 років і вони не набувають на місце виплачених грамот забезпечення в УНС.

Вкінці звіту В .Сохан поінформував про праці Рекордового Відділу, що їх виконували віддані УНСоюзові службовики на час, поборюючи критичні місяці перевантаження працями і випадки довших занедужань співробітників із свого і так не повного складу.

Звітуючи про дальші переговори з різними фірмами у справі механізації праці, звітодавець звернув увагу, що все таки важнішою від механізації залишається справа персоналу, поповнення якого новими силами може найкраще запевнити дальшу професійну, фахову і солідну забезпеченеву службу УНСоюзу своїм членам. В. Сохан подав до відома, що започатковано вживання нової печатки УНСоюзу на членських грамотах та поінформував про підготовку до виплати дивіденди членам у червні 1971 року і про пляни введення нової кляси забезпечення та підвищення максимальної суми акцідентового забезпечення для членів.

Звіт заступника головного предсідника проф. Івана Телюка

Заступник гол. предсідника проф. Іван Телюк поінформував про свою працю для Українського Народного Союзу та для ширшої української громади. У звітовому періоді він брав участь в нарадах Виховно-Дослідного Комітету та старався полагодити справу Відділу і його дому в місцевости Кос Коб, щоб рятувати загрожений Народний Дім. Докладав старань до завершення заснування нового Відділу УНС в Колчестер, Конн. Був у зв'язку з іншими братськими організаціями і вів з ними спільно акцію проти наміреного стейтового законопроєкту, на основі якого братські установи мали б платити $ 1,000 за ліцензію вести активність у стейті Коннектикат. Як у минулому так і тепер заміряє відвідати Відділи на терені Нової Англії, зокрема в Бостоні, щоб причинитися до оживлення їхньої праці. Думає, що конечним є придбати на цей стейт обласного організатора. На відтинку загальногромадської праці проф. І. Телюк репрезентував Український Народний Союз на різних імпрезах, а зокрема брав участь у святкуваннях роковин Української Державности, співпрацює активно з Товариством за Патріярхальний Устрій Української Католицької Церкви та на терені свого стейту допомагає в укріпленні громадської активности та в збільшенні її успіхів.

Звіт заступниці головного предсідника Марії Душник

Заступниця гол. предсідника п-і Марія Душник звітувала про свою союзову та загально громадську працю. В ділянці союзової праці вона здобула за минулий рік 13 членів та допомагала збільшити активність в минулорічній кампанії організаторок-жінок. Виконуючи рекомендацію Жіночого Комітету УНС вона занялася придбанням трьох почесних грамот для трьох найкращих організаторок в минулому році, а саме для Квітки Стецюк з Джерзі Сити, яка зорганізувала 50 членів, Люби Басько з Дітройту, що зорганізувала 37 членів та Анни Гнатюк з Нюарку, яка зорганізувала 34 члени. Почесна плякета буде передана пані Квітці Стецюк на Загальних Зборах Окружного Комітету в Джерзі Сиі. В дальшому звітуюча згадала, що приготовила листу рекомендацій, які відносяться до Союзівки, що брала участь у всіх зборах Нюйоркського Окружного Комітету, який обрав її на Загальних Зборах своїм пресовим референтом і у зв'язку з тим виготовила ряд дописів до „Українського Тижневика". Жіночий Комітет УНС, якого головою є звітодавець, продовжував акцію писання листів до українських вояків у В'єтнамі. Як секретарка Спортового Комітету УНС, вона співпрацює з головою — головним радним Андрієм Джулою та з українськими спортовими організаціями для популяризації союзових змагань у круглях, які мають відбутися 8-го травня ц. р. на Союзівці. Звітодавець цікавиться стипендіями УНСоюзу і в зв'язку з цим інформує, що ряд членів звертався до неї з вимогою, щоб збільшити число стипендій навіть, коли б малося поділити їх на менші суми. В дальшому інформує, що Жіноча Комісія УНС підготовляє Жіночий День УНСоюзу восени в Ню Йорку. Звітодавець брала участь, як репрезентантка Українського Народного Союзу, в 30-річчі Окружної Ради Союзу Українок Америки в Ню Йорку. Вона вдержує тісний зв'язок не тільки з жінками, але теж зі союзовою молоддю. Свій звіт вона закінчила деякими рекомендаціями на майбутнє.

Звіт головного предсідника Йосипа Лисогора

Головний предсідник Йосип Лисогір, даючи загальну характеристику праці і розвитку УНСоюзу в усіх департаментах ствердив, що 1970 рік не належить до найбільш успішних ані в організаційному, ані фінансовому відношеннях. Коли мова про фінанси, поважну суму коштувала в тому році Конвенція, як також виплачено понад один з половиною мільйона долярів за дозрілі грамоти. Тим не менше резервові фонди УНСоюзу збільшилися на дальших 204.000 долярів та виносять тепер $ 9,211,000.00. Поважно збільшилися інвестиції у вартісних паперах та гіпотечних позичках, але збільшилися також адміністраційні видатки. Головні фонди УНСоюзу інвестовані давніше і приносять менші прибутки від тих, що їх інвестується на високі відсотки. Завдяки цим новим інвестиціям, загальна відсоткова стопа прибутків УНСоюзу в 1970 році збільшилася з 4.25 до 4.61%. За відрадне явище треба вважати це, що смертність членства УНСоюзу в 1970 році зменшилася на 3.3 відсотка, що має позитивні наслідки як на фінансовий так і організаційний стан. В організаційному відношенні розвиток УНСоюзу повільніший, ніж його можна б сподіватися при збільшених видатках на організаційні цілі. В 1970 році було тільки десять Відділів, які придбали по 50 і більше членів, 146 Відділів здобули по 10 і більше членів, а інші по менше ніж десять. Не поступає згідно з пляном акція злуки неактивних та нежиттєздатних Відділів, як також не пощастило змінити неактивних секретарів Відділів.

Дальше зменшується число активних членів і дещо збільшилося число передчасно згрошевлених грамот.

У „Свободі" та видавничому Відділі стан втримується приблизно на рівні попереднього 1969 року із деякими відхиленнями. Були більші прибутки з продажу книжок та календаря, збільшилися передплати на „Веселку", але зменшилися прибутки з друкарських робіт. Загальні прибутки у видавничому Відділі виносили в 1970 році 399,724,79 дол., а видатки 397,512.41 дол. У прибутки включено й поважні дотації з каси УНСоюзу.

Приблизно на рівні попередного року вдержуються прибутки та видатки „Союзівки". Прибутки „Союзівки" в 1970 р. виносили $ 377,710.71, а видатки були $ 372,206.67. Гостра зима зменшила прибуток в зимовім сезоні. Один з довголітніх управителів „Союзівки", Данило Слободян, з днем 1-го березня 1971 р. залишив працю на „Союзівці", придбавши собі власне підприємство в Елленвіллі. Головний предсідник висловив п. Данилові Слободянові вдячність за його віддану дотеперішню працю та побажав йому найкращих успіхів у власному підприємстві.

Будова нового дому уже почалася та продовжується. Згідно з будівельним пляном, до червня ц. р. будуть покладені фундаменти і в першому тижні червня вже почнеться будова стін, що потриває приблизно до листопада. Головний предсідник і головний касир в дальшому з'ясували техніку та рати платностей за нову будову. Формальним її власником є окрема Українська Національна Корпорація відnови міста, а власником цієї корпорації є УНСоюз. Тепер ця корпорація позичає від УНСоюзу гроші на будову і ... позичку платить УНСоюзові відсотки.

Звіт головного редактора „Свободи" Антона Драґана

Звітуючи за „Свободу" і видавничий Відділ УНСоюзу, ред. А. Драґан поінформував, що другий том Англомовної Енциклопедії Українознавства, згідно з інформаціями, одержаними з Видавництва Університету в Торонті, вже надрукований та є в оправі. Книжка буде готова 26-го березня і вже в квітні почнеться її висилка для передплатників та поступить у продаж. Окремою відбиткою надруковано останній розділ Енциклопедії з інформаціями про українців у діяспорі. До Видавництва наспіли пропозиції на видання брошури д-ра Даннлюка про алькоголізм та д-ра Богдана Цимбалістого про проблеми ідентичности. Звітодавець пропонує видати ці брошурки в українській та англійській мовах порядком своєї служби членам та громаді, що й схвалено. Екзекутивний Комітет також уповноважив свій видавничий Відділ продовжувати розмови з Управою Товариства Українських Бібліотекарів у справі приготування повного індексу всіх річників „Свободи". Загальною характеристикою видавничого Відділу та його редакційних проблем ред. А. Драґан закінчив свій звіт.

3. ФІНАНСУВАННЯ НОВОГО БУДИНКУ УНСОЮЗУ

Головний предсідник подав плян фінансування будови нового будинку в якому має приміщуватися Головна Канцелярія УНСоюзу і пропонує схвалити резолюцію такого тексту:

1. Український Народний Союз фінансує будову дому для приміщення його Головної Канцелярії шляхом виплати потрібних фондів Українській Національній Корпорації для віднови міста у формі гіпотечних позичок, опроцентованих на 10% річно, платних місячно. Головний касир є уповноважений уживати для цієї цілі поточні прибутки УНСоюзу, а в потребі продавати цінні папері та затягати тимчасові позички, в міру поступу будови дому.

2. Уповноважнюється Головний Екзекутивний Комітет продовжувати старання для одержання довготермінової гіпотечної позички у висоті $7,000,000.00 на час 15 чи більше років за відповідним опроцентуванням для Української Національної Корпорації для відновлення міста, яка то має бути ужита на сплату позичок затягнених на будову дому. Решта незаплаченого балянсу коштів будови повинна бути обернена в 15-річну гіпотечну позичку за 10% опроцентуванням в річному відношенні, платнім місячно. Ця гіпотечна позичка має бути забезпечена першою гіпотекою на $ 7,000,000.00.

На внесення проф. Івана Телюка, піддержане п. Марією Душник, це внесення схвалено. Доручено головному касирові Петрові Пуцилові приготовити плян виплат на будову в порозумінні з будівельною фірмою і дбати, щоб у відповідний час мати потрібну готівку на належні виплати.

4. ДОМАГАННЯ ОБЛАСНИХ ОРГАНІЗАТОРІВ

Головний предсідник поінформував, що обласні організатори предявили Головному Екзекутивному Комітетові ряд своїх вимог. З уваги на спізнений час та потребу докладного обговорення цієї проблеми та ряду організаційних справ, схвалено відбути для цього окрему нараду Головного Екзекутивного Комітету. При тому головний предсідник склав коротке справоздання з нарад головних урядовців УНСоюзу в Канади, а саме пп. сенатора П. Юзика, мґр. І. Гаврика, В. Дідюка і Д. Попадинця, частинно за участю обласного організатора В. Гірняка і колишнього директора Канадійської Канцелярії Б. Зорича, що відбулася 28 лютого 1971 р. у Торонті. Обговорення цього звіту відложено також до окремих нарад Екзекутиви в організаційних справах.

5. РІЗНІ СПРАВИ І ЗАКРИТТЯ НАРАД

В часі нарад винесено ще наступні ухвали:

1. На внесення п. П. Пуцила, піддержане п. Марією Душник, схвалено домагатися від Відділу 133 негайного вирівнання залеглих вкладок членів, а на випадок коли б це не сталося, скликати надзвичайні збори Відділу і обрати на них новий Уряд.

2. На внесення Я. Падоха, а піддержане п. В. Соханом, схвалено щоб в порозумінню з обласним організатором Євгеном Репетою ,виделеґувати до Клівленду головного радного і обл. організатора Степана Гавриша для наладнання організаційних і фінансових справ ним заложеного Відділу ч. 71 та старатися його розбудувати.

3. На внесення п. Марії Душник, а піддержане В. Соханом, схвалено признати Окружній Раді Союзу Українок Америки право на однотижневий побут для одної особи на Союзівці в часі від 15 вересня до 15 червня як виграшу на льотерії, влаштовуваній Окружною Радою СУА.

4. На внесення проф. І. Телюка, а піддержане В. Соханом, схвалено виплатити суму $1,200.00 призначену Конвенцією для СУМА в ЗСА і Канаді, поділюючи її на основі спільної пропозиції цих обох організацій, а в її браку за давним ключем, стосованим УНСоюзом в минулому.

5. На внесення Я. Падоха, піддержане М. Душник, схвалено замовити на ланч, який відбудеться в часі Річної Конвенції Нюйоркського Братського Конґресу 18-го березня ц. р. цілий стіл, тобто разом 10 місць для представників УНСоюзу, з уваги на це, що в цьому ланчі візьме участь новоіменований суперінтендент асекурації Нюйоркського стейту та його заступник.

6. На внесення Я. Падоха, піддержане П. Пуцилом схвалено делеґувати, як представників УНСоюзу на Конвенцію Іллинойського Конґресу гол. радних проф. М. Куропася і інж. А. Дорошенка та голову Окружного Комітету М. Олека.

7. На внесення Я. Падоха, піддержане В. Соханом схвалено розв'язання Відділу ч. 392 у Фронтір, Вайомінґ.

На цьому закінчено наради Головного Екзекутивного Комітету о год. 7-ій вечора.

Ярослав Падох
гол. секретар

ЛІТОПИС ОДУМ-у

ВАЖЛИВІСТЬ ІСНУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ

Кожна молода людина, без винятку, мусить належати до якоїсь організації. В нашому випадку молодий американець (-ка) українського походження має природне зобов'язання належати до якоїсь української організації. Для української молоді в нашому суспільстві існує багато молодечих організацій — серед них ОДУМ, Пласт, МУН, СУМ і інші. Будучи студентом, юнак чи юначка зобов'язані брати активну участь в різних клюбах, чи студентських громадах.

Приналежність до організації виробляє людину стійкою, краще розвинутою духово. Інакше вона буде кволою й нездібною до практичного життя. Духова стійкість молодого покоління є основною підставою існування здорового й сильного народу.

Ми повинні, як писав св. п. І. П. Багряний, „... готувати себе повсякчасно на провідника, командира, лідера мас, народних мас. Такий лідер це мусить бути не лідер амбіціями, а лідер особистими високими якостями, лідер розумом і ділом. Лідер, що вмів би не гнати маси києм, а вести їх. Вести зразком своїм, прикладом, авторитетом. Такий командир має мусить мати високі свої особисті якості й високу ідейність, зразковий патріотизм, стійкість, здатність до особистих жертв, товариськість, чесність, відвагу і політичну вишколеність".

І ось в цьому, у великій допомозі стане організація — її дія, її життя. Ось в чому вартість і беззаперечна вимога приналежности до організації, при тому української.

Л. Вишневий

Вісті Головної Виховної Ради в ЗСА

21-го березня 1971 року відбулося засідання Головної Виховної Ради в ЗСА з участю Головної Управи ОДУМ-у в ЗСА, голови ТОП-у і голови Оселі ОДУМ-у „Київ". На цьому засіданні обговорювалися організаційні й програмові пляни переведення літніх молодечих таборів на Одумівці.

Д-р І. Фізер, активний учасник переведення Курсу Українознавства в 1970 р., представив провізоричний плян цьогорічного курсу, який мав би відбутися під назвою „Україна в діяспорі". Цей курс мав би включати: українське мистецтво на еміграції, українська література на еміграції, українське церковне життя, українські молодечі організації на еміграції, українська преса на еміграції, українська наука на еміграції та інші теми. На кожну тему запрошується досвідченого знавця даної ділянки. Крім викладово - академічної частини курс включав би розвагову частину, зі спортом включно.

Докладні пляни програми переведення Курсу Виховників і Виховно - відпочинкових таборів будуть готові перед відкриттям таборів і передані командантам для використання.

Г. В. Р.

Відбулися загальні збори корпорації „Одумівки"

В неділю, 28-го лютого 1971 р. в приміщенні Українського Демократичного Клюбу в Трентоні, Н. Дж. відбулися Загальні Збори Корпорації Одумівської Оселі „Київ". Зборами проводила Президія в складі: О. Шевченко — голова, В. Росинський — заст. голови, І. Зінченко — секретар.

Цьогорічні Збори відбулися в дещо іншій атмосфері, як попередні. В першу чергу було видно інтенсивніше зацікавлення долею Одумівки, ніж будьколи перед цим. У висліді була жвава дискусія. Виявилося дуже живе зацікавлення Оселею і організацією ОДУМ. Були, правда, закиди, обвинувачення, — але де їх не буває, спеціяльно, коли зроблено явну роботу. Народна мудрість каже, що „Хто не робить, той не помиляється". До того можна додати, що хто не робить, про того немає що й говорити.

У своєму звіті голова Оселі „Київ" Є. Кальман заявив, що останній рік був переломовий в житті нашої Оселі.

Важливість цих зборів ще й в тому, що в них взяли активну участь члени Головної Управи ОДУМ-у в ЗСА на чолі з головою головної управи В. Росинським. Вони відкрито критикували Управу Оселі, вказуючи на ті речі, які в їхній опінії і понятті були недотягненнями. Управа Оселі також відкрито опрокидувала закиди й виявляла ті недотягнення, які мала Головна Управа і її члени у відношенні до Оселі.

Багато часу було присвячено обговоренню справи будови Української Православної Церкви на Одумівці. Було помітне багато більше зацікавлення цією справою тепер, як це було рік-два тому. В процесі дискусії виявилося, що справа існування Української Православної Церкви на Одумівці перевищила сподівання ініціяторів цього великого діла, хоч перед нами ще багато праці і перешкод, які треба перемогти. Оці перешкоди о. д-р С. Гаюк влучно схарактеризував у своїм виступі: „Багато ще є навіть священиків, які не цілком розуміють чи признають вартість і важливість існування молодечої організації ОДУМ, її Оселі „Київ", а головне побудову Української Православної Церкви св. Василія в пам'ять мученика Української Автокефальної Православної Церкви її Митрополита В. Липківського".

У висліді обговорення цієї справи одноголосно прийнято вибрати Будівельний Комітет в такому складі: на почесного голову попросити Високопреосв. Архиєпископа Мстислава, о. д-ра С. Гаюка — голову, В. Дорошенка — заступника, о. П. Шпіруку, Є. Кальмана, В. Григоренка, А. Філімончука, П. Гурського, Стокальського і В. Росинського.

Найголовнішою працею Загальних Зборів було вибрання нової Управи в такому складі: Є. Кальман — голова, В. Дорошенко, М. Граур, С. Євсевський, Ф. Корсун, П. Стокальський, А. Філімончук, В. Жибурт, П. Левченко, О. Богдан, В. Гаврилко, І. Зінченко і В. Кирейко — члени, функції яких будуть призначені на першому засіданні Управи. Контрольна Комісія: О. Шевченко — голова, П. Гурський, М. Стройник і Г. Омельченко — члени.

Молитвою, яку перевів о. д-р С. Гаюк, духовний опікун ОДУМ-у в ЗСА, закінчено Збори.

О. Шевченко

ЛІТОПИС ОДУМ-у
Рік XII КВІТЕНЬ, 1971 Ч. 2 (27)
Сторінка Об'єднання Демократичної Української Молоді (ОДУМ)
Association of American Youth of Ukrainian Descent, Inc.
Редагує: Олексій Шевченко
Адреса: Annals of ODUM
505 Rolling Hills Rd. Somerville, N.J. 08876

ЗВІТ ГОЛОВИ ОСЕЛІ ОДУМ „КИЇВ" ЗА 1970 РІК

Отець д-р С. Гаюк, духовний опікун ОДУМ-у в ЗСА, промовляє під час Загальних Зборів Корпорації Одумівської Оселі „Київ". Сидять (зліва): В. Росинський — заступник голови Президії, О. Шевченко — голова Президії Зборів.

Рік 1970-ий я назвав би переломовим періодом у житті нашої оселі. У цьому році наш відпочинково - виховний табір був найбільш численним, курси українознавства були дуже успішними, посвячено місце і заложено фундамент під будову церкви Святого Василія, персонал оселі був добірним, рекордове число старшої молоді по суботах і неділях.

Цьогорічний відпочинково-виховний табір був дуже успішним, у середнім ми мали 42-ох учасників протягом тижня, команда табору також була у добрім складі. Беручи під увагу, що ціль нашої оселі це виховання молоді, ми з певністю можемо сказати, що наші старання увінчалися успіхом. Молодь, залишаючи табір із приємністю згадувала про приємні моменти таборового життя: придбання нового знайомства, яке часто остається дорогим на ціле життя, веселі таборові ватри, забави тощо. Управа оселі і я особисто щиро дякую нашим комендантам, панам: Миколі Тиселевичеві, д-рові Юрієві Криволапові, мгрові Юрію Нагорному, Вікторові Кулієві.

Із приємністю мушу ствердити, що труднощі, які ми колись мали із командою табору вже майже минулися, старші одумівці почуваються до обов'язку посвятити свій час для виховання молоді і з року в рік добровільно зголошуються до команди табору.

Курси українознавства, які були запляновані ще перед початком сезону, були успішні. Передречником цих курсів був однотижневий курс культури й мистецтва, який провадив інж. П. Гурський у 1969 р., але цьогорічний курс українознавства перейшов усі сподівання. Від імени управи оселі ОДУМ-у щиро дякую проф. Є. Федоренкові, інж. П. Гурському, й д-рові І. Фізерові за підготовку та успішне переведення курсу українознавства. Курс був на найвищому рівні, про що свідчить повне задоволення курсантів; майже всі курсанти виявили бажання відбути курс й в слідуючому сезоні.

Однією із монументальних подій у 1970 р. було посвячення місця, а також заложення фундаменту під будову церкви Святого Василія. Акцією збирання фондів на церкву зайнялося Товариство Одумівських Приятелів, під головуванням проф. Василя Григоренка. За короткий час вдалося зібрати суму біля 3000 дол. Частину цих грошей уже видано на будову фундаменту.

Об'єднання Демократичної Української Молоді, а разом із тим і оселя „Київ" завдячують Консисторії Української Православної Церкви в ЗСА призначення о. д-ра Семена Гаюка духовним опікуном ОДУМ-у. Завдяки його наполегливій праці фонд будови церкви значно побільшився, що й спричинило початок будови церкви. Із усіх українських відпочинкових осель, а їх на терені Америки нараховується багато, наша оселя буде першою, що матиме православну церкву.

Беручи під увагу, що велика кількість українських відпочинкових осель находиться в околиці оселі „Київ" православного віровизнання громадянство матиме змогу приїжджати на служби Божі. Цей факт збільшить число відвідувачів нашої оселі, заохотить більше число вакаційників на нашій оселі, а саме головне, — дасть духове виховання нашій молоді й більшу відповідальність Екзекутивній Управі Одумівки. Персонал є одним із головних чинників стану оселі. Він є у постійному контакті із гостями і таборовою молоддю. Від нього залежить успіх оселі під час вакаційного сезону. Щороку ми маємо великі труднощі із підшуканням відповідного персоналу, але завдяки наполегливій праці управи оселі, нам удалося підібрати найкращих працівників. Завдяки їм ми мали гарні коментарі від гостей і від таборян, що в свою міру спричинилося до побільшення числа відвідувачів оселі. Хочеться вірити, що добра опінія про наших працівників позитивно віддб'ється й в наступнім сезоні.

Сьогодні ми скрізь чуємо про вживання молоддю наркотиків, демонстрації та інші кримінальні вчинки, про які ми читаємо на сторінках української й англійської преси, у нашій оселі подібних випадків не зустрічалося, хоч кількість молодих відвідувачів на оселі збільшилася. Це переважно та молодь, що перед кількома роками перебувала у літніх таборах, але тепер, із причини віку, не може бути в таборі. Ця молодь щосуботи й неділі постійно перебуває на оселі у своєму товаристві.

Для успішного провадження оселі потрібна співпраця між членами управи оселі. Така співпраця була найкращою. Всі члени управи виконували взяті на себе обов'язки сумлінно. Побіч обов'язків канцелярійного чи адміністративного характеру вони приймали якнайактивнішу участь у всіх видах праці оселі. Тільки завдячуючи членам управи та ще малій горстці прихильників ми мали змогу успішно утримати оселю. Крім членів Управи ми завдячуємо нашому жіноцтву, яке під проводом Галини Богдан прикрасили нашу оселю, спеціяльно їдальню, а також улаштували буфет, який задовольняє наших гостей, і приносить фінансовий прибуток.

З недоліків, це є недостача відповідної кількости членів-прихильників. Їхнім завданням було б доглянути за господарськими справами, допомагати у підготові оселі, як до літнього так і до зимового сезонів, придбання нових членів - прихильників.

Іншим недоліком літнього табору це є замала житлова площа для таборян. Для покращання таборового стану, а разом із тим наших фінансів нам обов'язково потрібно мати ще один барак для таборовиків.

Але одним із головних недоліків є замала кількість імпрез. Крім фестивалю молоді, таборових ватр, п'ятиріччя оселі й посвячення місця під церкву ніяких інших імпрез не було. Імпрези, перш за все, притягають велику кількість громадянства, що в свою чергу дає фінансовий зиск, а що важніше, знайомить їх із нашою оселею, що й у майбутньому може забезпечити більше число відвідувачів і вакаційників та ще більше число таборян.

На закінчення подаю мої пропозиції.

Потрібно придбати якнайбільше число членів - прихильників оселі, це й буде запорукою розквіту нашої оселі.

Присвятити велику вагу реклямі оселі. Це вимагає великих коштів, одначе наслідки доброї реклями є завжди позитивні.

Зорганізувати всі сили для закінчення будови церкви Святого Василія. Церква притягне більшу кількість громадянства, а акт посвячення буде історичною подією, що дуже позитивно вплине на життя нашої оселі.

У скорому майбутньому побудувати принаймні ще один барак у таборі. Сподіваюся, що частину фінансових засобів для будови призначить Центральний Комітет ОДУМ-у.

Ми мусимо приложити всі старання для того, щоб якнайбільша кількість імпрез відбувалася на оселі. На цей рік пропоную улаштувати урочисте відсвяткування сплачення оселі. Зробити величаву імпрезу відкриття сезону на оселі, улаштувати пікнік, зустріч старших одумівців, фестиваль молоді, пленарний з'їзд ОДУМ-у, зустріч ОДУМ-у ЗСА й Канади тощо.

Від себе особисто хочу подякувати всім членам управи, а саме панам: Є. Євсевському, Ф. Корсунові, М. Граурові, П. Левченкові, В. Гаврилкові, В. Дорошенкові, П. Стокальському, В. Жибуртові, В. Кирейку й всім іншим, що спричинилися для розвитку нашої оселі. Їхня відданість й посвята були понад усі сподівання. Спеціяльна подяка Івані Гладунові, який у час моєї відсутности перейняв керівництво оселі.

Вірю, що новообрана управа докладе усіх зусиль для розбудови нашої оселі. Бажаю успіху у цім великім і благороднім ділі.

Голова оселі „Київ"
Євген Кальман

Роковини Державности у Норт Дакоті

Бісмарк, Норт Дакота. — Заходами і старанням голови Філії УККА д-ра Антона Жуковського, Губернатор стейту Північної Дакоти Вілліям Л. Гай видав 16-го січня 1971 р. спеціяльну Проклямацію, яку підписав в присутності делеґації: Святослави Жуковської, члена Екзекутиви Філії, УККА, Майка Олійника, стейтового конґресмена і члена Екзекутиви Філії УККА, Павла Петрика, стейтового конґресмена і скарбника Філії УККА та д-ра Антона Жуковського. Видаючи цю проклямацію Губернатор відзначив 22-го січня 1971 „Українським Днем" Незалежности у Норт Дакоті, та візвав усіх громадян стейту гідно відзначити 52-гі Роковини Незалежності і 52-гі Роковини Соборности України і тим виказати свою підтримку українському народові, та право того ж народу на волю і незалежність. Канцелярія Губернатора розіслала копії цієї Проклямації всій американській пресі в стейті, і багато американських щоденників і тижневиків надрукували її, а завдяки старанням голови Філії УККА вона була відчитана через радіо і телевізії багатьох радіовисилень стейту Норт Дакота.

24-го січня ц. р. відслужено у всіх наших церквах спеціяльні відправи за Україну. Цього ж дня по полудні були надані спеціяльні півгодинні радіопрограми на 3-ох найбільших американських радіовисильнях, присвячені 52-им Роковинам Незалежности і 52-им Роковинам Соборности України. Радіопрограму виготовив, зарекордував і промову виголосив, д-р Антін Жуковський, а мистецьке оформлення пісень програми спочивало в руках Святослави Жуковської.

Голова Філії спільно з Степаном Глебічуком, містоголовою Філії УККА, вислав листи до обох сенаторів і конґресменів у Вашингтоні, пригадуючи їм про Роковини Незалежности України. Вони своїми виступами в Сенаті і Конґресі вшанували ці Роковини. Всій американській пресі в стейті вислано т. зв. Пресс Реліз і оголошення про радіопрограми. На тій підставі кілька американських щоденників і тижневиків помістило статті про ці Роковини і подали оголошення і час радіопрограми. Крім того вислано до окремих наших родин кілька сотон карток - повідомлень про ці святкування, де зазначено час програм на різних радіостанціях. В цей спосіб, всі спільно на великих просторах лучимося в одну громаду для відзначення тих історичних дат.

Одумівська родина збільшується

В січні 1971 р. в родині Кальманів відбулася дуже важлива подія. Подія, яка спричинилася до поновлення християнської родини ще одним членом — христини їхнього першого сина Олега.

Зібралася поважна кількість друзів — одумівців і неодумівців, — щоб разом з Батьками малого Олега відзначити це радісне свято. Життя родини Кальманів тісно зв'язане з життям і розвитком одумівської організації, а сьогодні, після придбання Одумівки, навіть не можна собі уявити існування оселі „Київ" без того імени. Є. Кальман вже протягом кількох років дуже успішно виконує ролю голови одумівської оселі „Київ". Мама новохреценого Олега Ніна з родини Стокальських, також знана одумівка.

В неділю 14-го лютого в родині одного з найактивніших одумівців, голови Головної Виховної Ради ОДУМ-у в ЗСА і члена ЦК ОДУМ-у, відбулося хрищення їхньої донечки Лесі. Родина Павленків — це фактично втілення ОДУМ-у; починаючи від Батьків і кінчаючи на їхніх дітях. Організація ОДУМ і її життя нерозривно пов'язана з життям і ідеєю родини Павленків.

Тайну хрищення перевів духовний опікун ОДУМ-у в ЗСА о. д-р С. Гаюк, а ролю хору виконували всі присутні гості, що й надало цій події ще більшої урочистости.

Хтось з присутніх гостей дуже влучно зауважив, що потрібна збірка з цієї нагоди для двох потреб: для Одумівки, щоб новохрищеній Лесі було куди їздити на табори й для одумівської преси — журнал „Молода Україна", щоб молодій Лесі була що читати. Зібрано 51 дол., з чого розділено 31 дол. на Одумівку і 20 дол. на „М. У."

***

З нагоди цих небуденних подій хочемо побажати родинам Кальманів і Павленків, а спеціяльно Олегові і Лесі, не лише довгих, але щасливих по вінця виповнених років плодотворної праці.

Щасти, Боже!

О. Шевченко

Літні табори ОДУМ-у в ЗСА

Референтура Юнацтва при Головній Управі ОДУМ-у в ЗСА повідомляє, що:

а) Курси Виховників Юного ОДУМ-у мають відбутися в днях від 27-го червня до 11-го липня 1971 р. Найбільш правдоподібно ці курси відбудуться на Одумівці.

б) Відпочинково - Виховні табори на оселі „Київ" відбудуться від 11-го липня до 15-го серпня 1971 р. Вік дітей від 7-и до 17-ти років життя.

в) Курси Українознавства відбудуться на Одумівці від 15-го серпня до 29-го серпня 1971 р.

В справі зголошень на повище згадані табори й інформації просимо звертатися до Референта Юнацтва Головної Управи А. Філімончука. Адреса:

Mr. A. Filimonchuk
144 Parker Av.,
Maplewood, N. J. 07040

УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМАТИКА НА IV РІЧНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ АААСС

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ці з відповідним університетом. Це саме роблять жидівські наукові інституції.

Велике зацікавлення учасників з'їзду виставкою наукових праць про Україну вчить нас, що тільки неприсутні не мають голосу. Варто відмітити, що завдяки виставці редакція журналу „Український Історик" придбала декілька нових співробітників, американських учених, які вивчають українську проблематику.

Вкінці треба ще згадати, що в рямках з'їзду відбулася окрема сесія бібліотекарів - славістів з доповідями мгра Вериги і д-ра Турчина, на якій українські доповідачі критично обговорили клясифікаційну систему Конґресової Бібліотеки, що своєю традиційною побудовою не відповідає сучасним вимогам. Про ці речі вже не раз писалось у фаховій літературі, і можна сподіватись, що речево переведена дискусія спричиниться до виправлення цього анахронізму.

У підсумках можна сказати, що активна участь коло 30-ти українських професорів у з'їзді та програмі Асоціяції себе вповні виправдала, і слід сподіватись, що це тільки скромний початок у розбудові потрібних контактів між українськими науковцями та славістичними кругами ЗСА і Канади.

СМЕРТЬ ГЕНІЯ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

широко відчинив двері до нових світів, цілком незнаних до того часу.

Прем'єра „Священної Весни" у травні 1913 р. в Парижі була не менше революційною, як сам твір: вона викликала найбільший скандал, відомий в історії музики: від перших звуків твору почалась на залі загальна бійка — між прихильниками й противниками Стравінського, — в якій брала участь не тільки публіка, але й чималий відділ поліції.. Не зважаючи на це, коли „Священну Весну" виконували рік пізніше у концертовому виконанні (як його виконують тепер в цілому світі), у цьому самому Парижі, під тим самим дириґентом (П'єр Монте, то твір прийняли ентузіястично, вітаючи і оплескуючи композитора як нового суперапостола сучасної музики.

Автор цих рядків мав нагоду бути свідком такого ентузіязму — і його активним співучасником! — під час першого виконання „Священної Вести" у Берліні 1922 р. Від того часу цей твір належить до т. зв. „залізного репертуару" найкращих оркестр культурного світу — не дивлячись на те, що під час його виконування майже завжди можна помітити декілька старших — чи радше старих — людей, які тихенько виходять з залі, не витримуючи електризуючої атмосфери, що її завжди викликає виконання цього ґіґантського твору.

Творчість Стравінського незвичайно різноманітна багатством стилів і підходів до кожного нового твору, і тому кожний його черговий твір був цілком відмінним від попереднього, завжди хвилюючий, зовсім новий і новаторський. Отже... джазова „Історія Солдата" для семи інструментів... весільна кантата „Сватання" для хору, чотирьох фортепіян і групи ударних інструментів.. балет „Пульчінеля", побудований на темах Перґолязе (XVIII ст.)... майже бахівський фортепіяновий концерт... ораторія „Король Едип"... „Симфонія Псалмів" для духових інструментів... опера „Рейкс Проґрес", у ніжному бароккoвому стилі музики Моцарта... і т. д. — доверх сотні творів великого маштабу. Кожний з цих творів, не зважаючи на його джерела й основи в музиці Моцарта, Чайковського чи інших, був таким притаманним прикладом творчости й ориґінальности Стравінського, що, як згадано, кожний з сучасних композиторів — очевидно поступових, не консервативних у своєму підході до музики — не міг не подивляти їх і. чи хотів, чи не хотів, мусів вчитися на них — цілком аналогічна ситуація, як це було у другій половині минулого століття з Ваґнером, вплив якого на всю музику був необмежений — аж поки проти його романтики й музичних теорій перші спроби спротиву почали робити французькі імпресіоністи Дебюсі і Равель, а остаточно і абсолютно цей спротив закінчив Стравінський своєю творчістю, в основі якої були не романтично-емоційні „почування", а, як колись у Баха, твереза логіка.

Подібно як Ваґнер, а ще раніше Бетговен, Стравінський був дуже самовпевнений і завжди свідомий свого значення та місця в музиці. Як вони обидва, так і він не переносив критики, глузуючи з тих карликів, що мали сміливість критикувати велетнів...

Пишучи про свою власну творчість, автор цих рядків неоднократно заявляв, що найбільшими подіями в його розвитку і рості, як музики - композитора, було ще за гімназійних років прослухання авторського концерту Кароля Шимановського, а опісля — перше знайомство з „Священною Весною" Стравінського. Ці дві події оформили його музичний світогляд і ще до сьогодні є найважливішими в його житті професіонального музики.

Такий самий вплив мала музика Стравінського і на Бориса Лятошинського, як це він не раз заявляв у розмовах з автором цих рядків. І низка інших сучасних українських композиторів вчилися на творах Стравінського — очевидно ті, які бажали йти з духом часу і поступу, не задовольняючися романтикою фолкльору і традицією патріотичних гасел, які з музикою нічого спільного не мають і яким у ній не місце.

***

В українському суспільстві, далекому від музики взагалі, а сучасно-модерної зокрема, дуже обмеженому в музичному смаку й розумінні і незвичайно консервативному в підході до музики взагалі, ім'я Ігоря Стравінського це, здебільша, порожній звук. Варто його запам'ятати не тільки як найбільшого репрезентанта сучасної музики, але й як одного з найбільших геніїв світової музики.

Прикдад гідний уваги

Рочестер, Н. И. Українська громада добра і жертвенна, вже неодноразово доказала і вказала другим громадам у Північній Америці, як можна получити приємне з пожиточним. Від ряду літ, тут спеціяльно покликаний Комітет „Червоної Калини", влаштовує кожного року імпозантний баль. Ініціятором цього року, по закінченні баю, українські, ветеранські організації, а реалізатором - трудолюбиві жінки, зорганізовані у таких жіночих організаціях: Золотому Хресті, СУА ч. 47, СУА ч. 46, ОЖ ОЧСУ, як також ветерани ОбВУА, Дивізійники, Т - во УПА, Студентська Громада стараються їм допомогти. Як попередніх років, так, і цього року, по закінчені балю, Комітет взяв до уваги преважливу справу побудови дальших двох катедр та інституту українознавства і з чистого зиску приділив дол. 500 на Фонд Катедри Українознавства та 500 долярів на Енциклопедію. За підчисленням фінансової референтури Відділу ФКУ виходить, що Комітет „Червоної Калини" вже досягнув суми долярів 1.250 і тим чином став членом - патроном ФКУ. Щира подяка організаторам та реалізаторам цього гарного і так дуже корисного діла.

Борис Губка
голова відділу ФКУ

МАЛЕНЬКА БІБЛІЙНА КРАЇНА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

лише 12% прибутків, майже половина його населення це селяни. Врожайної землі небагато, вона більше гориста, кам'яниста. Тому уряд встановив згаданий вище „Зелений Плян", щоб залюднити велику пустельну частину країни.

В давнині Ливан був вкритий кедровими лісами, з яких цар Соломон спроваджував кедрину для будови своєї святині. Тепер з того всього залишились невеличкі ліски.

Ливанський державний прапор представляє собою дві червоні смужки, одна згори, друга знизу, а посередині ширша біла смужка. На білій смужці зображений велетенський „Кедр Ісуса". Цей велетень все ще росте на схилі гори в Башарі, в ліску, в якому є ще 400 кедрів.

На схилах гір плекають селяни різні рослини та збіжжя. Ливанці робили на схилах гір уже сотки років тому укріплювані стінами тераси, на які насипали врожайну землю. Одначе, яких 175 тисяч акрів таких терас залишилися неуправлюваними, коли селяни почали переходити до міста або еміґрувати за море. Кам'яні стіни розсипалися, а землю, яку наносили дбайливі прапредки, змили дощі.

(Кінець).

Купуйте в підприємствах, які оголошуються в „Свободі"!

Заклик до мирян і молоді Помісної Української Католицької Церкви в ЗСА

Тому, що дотепер наші спроби та петиції до Апостольської Столиці в обороні прав Помісної Української Католицької Церкви викликують у Ватикані слабий резонанс, українські миряни і молодь є змушені заговорити голосніше, цим разом під палатою Апостольського Делеґата Архиєпископа Луїджі Раймонді у Вашинґтоні, Д.К.

Маніфестацією мирян і молоді, що почнеться о год. 12-ій в полудень в суботу 17 квітня ц. р., ми:

— пригадаємо цілому світові постійну дипломатичну мовчанку Апостольської Столиці на руйнування УКЦеркви в Галичині від 1944 року аж по сьогодні;

— оскаржуємо Священну Конґреґацію Східніх Церков у викликанні глибокої кризи в УКЦеркві в цілі применшення її ролі і значення на форумі Вселенської Католицької Церкви, і ми заявляємо, що свячення о. Івана Стаха без апробати Верховного Архиєпископа Йосифа Сліпого і Синоду вірних Владик цю кризу ще більше поглибить;

— вкажемо всім членам Вселенської Католицької Церкви на Голгофту нашої Церкви в Україні та в діяспорі;

— ще раз задокументуємо непохитну відданість і вірність нашому Первоієрархові Верховному Архиєпископові Кир Йосифові Сліпому та Синодові вірних нашій Церкві Владик і пригадаємо наш обов'язок боронити правопорядку в ній.

Достойні Миряне і дорога Молоде! Підтримаймо цей шляхетний виклик спротиву наших студентів — Студентського Комітету Ад Гок за помісність Української Католицької Церкви, нашою кількагодинною участю у Вашингтонській маніфестації! Зрозуміймо, що не гарними словами, ані довгими заявами, але позитивною дією ми охоронимо нашу Церкву перед її тотальною ліквідацією.

Краєва Управа Товариства за патріярхальний устрій УКЦеркви

„Провокатори"

„Радянська Україна" з 2-го квітня надрукувала вістку з Англії під наг. „Овації глядачів і злостування провокаторів". У ній розповідається про виступи в Лондоні Ансамблю пісні й танцю Київської військової округи, які подобаються глядачам, але „не самі тільки овації припадають нашим артистам". Виявляється, що кожний виступ того ансамблю пікетують представники Жидівської Ліги Оборони, роздаючи листівки, в яких насвітлено СССР, як в'язницю народів згадано про переслідування жидівського населення тощо. Щоб поборювати пікетчиків і їхні „наклепи на адресу СССР", представники ансамблю скликали пресову конференцію в Лондоні й „дали гідну відсіч сіоністським наклепникам".

З Вашинґтону повідомили, що найбільш небезпечними стейтами в ЗСА відносно імовірних випадків землетрусу є такі стейти: Каліфорнія, Аляска, а також Невада, Вашинґтон, Монтана, Войомінґ і Юта.

ВІРШІ П. ФЕДОРЧУКА В КОЛЕДЖОВОМУ ВИДАННІ

Обурн. Н. Й. — Англомовні вірші молодого студента з Обурну Петра Федорчука будуть поміщені в річній антології „Модерна поезія" 1970-71", що її незабаром опублікує Обурн Коммюніті Коледж, про що повідомлено в газеті „Обурн Колледжієн" з 1-о квітня. У тій антології будуть опубліковані два його вірші, антологія розходиться серед зацікавлених у ЗСА, Канаді й ін. англомовних країнах. Петрові Федорчукові тепер 18 років, і це вже вчетверте публікуються його англомовні писання, а писати він почав 8 років тому. П-во Федорчуки живуть в Обурні.

АРКАДІЯ ОЛЕНСЬКА В ГАЛЕРІЇ БОДЛІ

Аркадія Оленська-Петришин виставляє тепер свої малюнки і графіки в Галерії Бодлі на Медісон Евне ч 787 (5 - 17 квітня). Виставка ця помітно відрізняється від попередніх її виступів у тій самій галерії і деінде. В 50-их роках вона розробляла чисто абстрактні мотиви, складені із сплетів різнобарвних ліній, які декому могли нагадувати якісь підводні рослини або побільшені під мікроскопом гнізда бактерій. Але ті експресіоністичні абстракції були оживлені буйним ритмічним почуттям і кольористичним звучанням. Сьогодні, з перспективи більш як десяти років видно, що цей творчий період Оленської був досягом не лише її особистим, але й українського малярства в його історичному розвитку. Хоч нам не бракувало інших експресіоністичних і абстрактних мистців, мало хто з них зумів так укласти в її стилі не розкладові, а конструктивні елементи, як це зробила Оленська.

Причину, чому Оленська відійшла від свого абстрактного стилю, не важко відгадати: той абстрактний експресіонізм не давав змоги ставити ширших композиційних проблем. Майже всі ті малюнки можна було розтягти на 2, 4, 8 частин і отримати ту саму кількість подібних речей, тільки менших. Отже, треба було перейти на позиції, з яких можна було творити картину як цілісний, завершений світ.

Другий період малярської творчости Оленської — повільний відхід від абстракції й експресіонізму. Виринає людська фігура, подана ще умовно, тільки як людиноподібна форма. На її палеті появляється чорна фарба, яка своїми контрастами сильно підкреслює потрібні для будови картини форми. Фарби стають спокійніші, накладені радше декоративними площинами. Обличчя її постатей мають ще схематичні риси, але ясно, що на їх місці мали б бути чисто геометричні форми. Ті речі показували різні композиційні можливості, все ж у них було добре натяків на щось, що мало прийти, ніж уже завершеного висловлення якогось малярського кредо. До того ж, почувався розрив з попереднім експресіоністичним малярським висловом. Розв'язку цих проблем дає в основному теперішня виставка Оленської.

Виставка складається з двох десятків картин і одного десятка чорно-білих графічних рисунків. Майже єдиною темою картин є зображення молодих жінок на тлі фільори. Вони, ті жінки, заблукані в світі рослин — надмірно вибуялих трав і квітів, одна картина так і називається „Трав'яні дівчата". І ті жінки і рістя зображені зовсім реально, конкретно, але без тіней, і плоскі площини фарб усі обведені тонкою чорною графічною лінією. Кольори дуже живі — різні тони зелені, чорні, сині, фіолету, оранжу, які тримають у рівновазі композиційну єдність картини. Це своєрідне контурне малярство дечим нагадує то давнє малювання на склі, то ікону, де барви теж обведені контуром. В цій лінеарності і вибуйлості барв є деякі перегуки з Галиною Мазепою, може тому, що і в тієї малярки основною темою також є заквітчані дівчата, і що вона також культивує лінію.

Якщо такі ремінісценції існують, то вони наскрізь позитивні і творчі, бо Мазепа в нашому новому малярстві може найсвоєрідніше розвивала ритміку ліній і декоративність площин — принципи, що лежать в основі старого українського малярства і одночасно є одним з принципів модерного мистецтва. Проте поза цими основними принципами кінчається схожість творчих метод обох малярок. Зате можна б сказати, що їх обох відрізняє. Отже, в Мазепи знайдемо символізм, народність, що сягає десь у дохристиянські часи, часто й історизм, переважно з козацької доби, а в формі вільне використовування досвіду народного мистецтва, Пікассо та мехіканських монументалістів. У відміну Мазепі світ Оленської більш ідилічний, пасторально-казковий, часом модернізований („Партія коктейлу"), формально більш „зрафінований" — й її картинах є якась ампірна випещеність, свідоме ушляхетнювання форми. Тому теж і її дівчата це не народні типи, а модні міські панянки, стерильно легкі, мов заблукані в природі феї, невідомі навіть, власного існування. Можна написати трактат про те, що жіночі типи Оленської є цілковитою протилежністю до рум'яних і дебелих доярок, образи яких так ефектовно пропагує соцреалізм на Україні.

У свої картини Оленська вклала масу дрібної, копіткої праці, що її тільки жінки вміють вкладати у виконування ними мистецьких робіт. Усе в її картинах закінчене, загершене, усе стоїть якнайдалі від тих езкізного типу творів, що їх переважно бачимо на наших виставках. З критичних зауважень, я б згадав, що народні малярі на Заході робили насамперед рисунок чорною фарбою і тоді покривали його кольорами, не завжди притримуючись рисунка. Це давало певні мальовничі ефекти, використані й модерними малярами (Дюфі). Мені здається, Оленська задокладно обрисовує кольори чорними лініями, точно по межах фарб. Тут деяка відданість вийшла б на користь її малярству, часом надто графічному. Мені здається теж, що її графічність тягне її до реалізму.

Якщо на своїх попередніх виставках Оленська давала твори, для оцінки яких не завжди можна було знайти відповідні критерії, то на цій виставці вона, так сказати б, розкрила всі свої карти. Вона показують знання і вміння нашої малярки, високий професійний рівень її мистецтва, з необмеженими можливостями в майбутньому. Вона теж має свій власний духовий світ, у якому гармонійно поєднується реальне з фантастичним, два елементи, що є основою кожного справжнього мистецтва, завдання якого — вести нас у світ зачарованости.

С. Гординський

СіБіСі в Канаді передає українські музичні програми

Вінніпег. — Відповідальний за музичні програми радіокорпорації СіБіСі в Вінніпезі Л. Томпсон погодився, після настирливих домагань українців, на те, щоб через широку мережу СіБіСі було передано український концерт із вшанування пам'яті Тараса Шевченка. В цій справі закликали його „поступитись українцям" священик Тарас Волохатюк із Саскачевану та представники Екзекутиви Комітету Українців Канади. Шевченківський концерт був переданий у Вінніпезі 14 березня. Тепер КУК дістав листа від СіБіСі, що українські радіоконцерти будуть надаватися на хвилях ФМ також із Торонта, Вінніпегу і Ванкуверу, під назвою „Музична Спадщина". Перша з тих програм була надана з Торонта 5 квітня, від 11 до 12 год. дня, а з Вінніпегу і з Ванкуверу були надані в понеділок 12 квітня, від 9 до 10 год. вечора. Програми, присвячені українській музиці й пісні у виконанні, складені були в Торонті. У них включено пенанню оркестр, хорів і солістів з совєтської України: Сюїта ч. 3 Штогаренка, Сюїта С. Василенка, „Хустина" Ревуцького у виконанні хору з оркестрою. Крім них, український соліст у Канаді Йосиф Гошуляк виконав два твори М. Лисенка: арію з опери „Тарас Бульба" та „Молітесь, братіє". Якщо слухачі будуть реагувати листами на такі українські радіопрограми через СіБіСі і про них будуть дбати відповідні українські організації чинники, то вони зможуть в Канаді надаватись періодично.

„Родина Коцюбинських" — протипетлюрівський кінофільм

Київ. — Кінокартину режисера Т. Левчука, одного з ветеранів ще сталінських часів пристосуванства „Родина Коцюбинських", випуску Київської студії ім. О. Довженка, висунено на здобуття премії ім. Т. Шевченка в УССР. У фільмі показано Петроград, і Леніна в Росії та Київ в Україні, в тому й „боротьбу Ю. Коцюбинського, революціонера-ленінця, одного з учасників боротьби з Керенським і Петлюрою та ін. численними ворогами совєтської влади в Україні і в Росії". Сина письменника Михайла Коцюбинського, Юрка Коцюбинського у фільмі показано, як „видатного державного і партійного діяча" у фільмі виступають також Примаков, багата поміщиця Соколовська з Чернігівщини, яка допомагала комуністам, та ін. В карикатурному плані зображено вояків Армії УНР, хоча у сцені великого бою українській кавалерії протиставлено брак їх червоного козацтва та карикатурністьзникає. Юрка Коцюбинського, типового інтелігента-неврастеніка, показано в кінокартині, як „полководця".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

П'ЯТНИЦЯ, 16-го КВІТНЯ 1971 р.

НЮАРК-ІРВІНҐТОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Запор. Січ — 371 Відд. о год. 7:30 веч. в УНДомі, 140 Проспект Аве. в Ірвінґтоні, Н. Дж. Просяться вирівняти залеглі вкладки. — Стефанія Стецків, гол., Леся Назарук, кас., Ю. Варанюк, секр.

СУБОТА, 17-го КВІТНЯ 1971 р.

ПАССЕЙК, Н. Дж. Місячні збори 42-го Відд. ім. Т. Шевченка о год. 7:30 веч. в УНДомі, 237 Hope Avenue. Просяться чл. прибути. — В. Марущак, рекр. секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. І. Франка — 372 Відд. о год. 7-ій вечора в залі Ігл Голл, 210 Чурч вул. Просяться чл. прибути. — И. Ярема.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Чорн. Січ — 14-ий Відд. о год. 7-ій веч. у власнім приміщенні, при 690 Санфорд Аве. Просяться вирівняти вкладки. — В. Роговський, предс., М. П. Отрок, секр., Ф. Мікулинець, кас.

НЕДІЛЯ, 18-го КВІТНЯ 1971 р.

КАРТЕРЕД, Н. Дж. Місячні збори 342 Відд. о год. 1:30 по пол. в кімн. ч. 2 при церкві св. Димитрія. — Секретар.

БЕТЛЕГЕМ, Па. Збирання вкладок від членів В-ва св. Димитрія — 288 Відд. о годині 12-1:30 по пол. в Укр. Амер. Клюбі, 817 Линн Аве. Просяться вирівняти вкладки. — А. Данилюк, предс., В. Заговський, кас., Д. Мушастий, секр.

БРИДЖПОРТ, Конн. Збори Т-ва Укр. Січ — 59-ий Відд. о год. 2-ій по пол. в УНДомі, 500 Ґаллет вул. Просяться чл. прибути. — Управа.

ДІТРОЙТ, Міш. Місячні збори Б-ва св. о. Миколая — 175 Відд. о год. 1:30 по пол. в УНДомі при вул. Мартін. Просяться чл. прибути і вирівняти вкладки. — Управа.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Місячні збори Б-ва св. ап. Петра і Павла — 102 Відд. о год. 11:30 ранку в залі церкви св. Йосафата, 5720 State Rd., Parma, Ohio. — М. Молеський, предс., І. Жгута, кас., М. Бобечко, секр.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Місячні збори Б-ва св. Василія Великого — 364 Відд. (перенесені з 11-квітня), о год. 2-ій по пол. в залі Укр. Кат. Церкви Пр. Діви Марії на Пер 105-ій вул. Кінсман. — Управа.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Віва св. І. Хрестителя — 76 Відд. о год. 1-ій по пол. в Укр. Кат. Школі при Санфорд і Айві вул. Просяться чл. прибути. — М. Демчук, предс., В. Салабун, секр.

ТАРЗАН, Ч. 6542. Вава викликає свого сина Мамбо

Згода, Тарзане! Мій син Мамбо не є настільки хоробрим, щоб боротися проти мене списом, якщо знатиме, що я знову великий сильний муж! зроблю так, щоб він думав, що я все ще його хворий батько, майже мертвий!

Мамбо, Мамбо, сину Вави! Твій старий хворий батько говорить до тебе! Стань одиноким, Мамбо, і покивай до мене своєю рукою!

Мамбо, думаю, що бачу тебе, але мої очі старі й слабі, кивай до мене, мій сину, щоб я знав, що ти чуєш мене!